

Ecologische beoordeling plannen De Suikerzijde in de stad Groningen

A&W-rapport 23-257

in opdracht van

**DE
SUIKER
ZIJDE**
wonen | leren | werken | leven

Ecologische beoordeling plannen De Suikerzijde in de stad Groningen

A&W-rapport 23-257

E. van der Heijden

Foto Voorplaat

Impressie van het plangebied, A&W

E. van der Heijden 2023

Ecologische beoordeling plannen De Suikerzijde in de stad Groningen. A&W-rapport 23-257, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Opdrachtgevers**De Suikerzijde B.V.**

Energieweg 9

9743 NN Groningen

Telefoon 31850161623

Uitvoerder**Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv**

Suderwei 2

9269 TZ Feanwâlden

Science Park 400, Matrix II, K 1.05

1098 XH Amsterdam

Telefoon 0511 47 47 64

info@altwym.nl

www.altwym.nl

© Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv. Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

Projectnummer

23-357

Projectleider

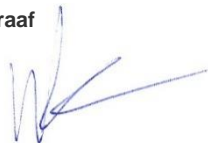
E. van der Heijden

Status

Definitief

Autorisatie

M. Koopmans

Paraaf**Datum**

27 november 2024

Kwaliteitscontrole

E. Schut

Paraaf

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond en doelstelling	1
1.2	Leeswijzer	2
2	Huidige situatie en voornemen	3
2.1	Huidige situatie	3
2.2	Het voornemen	9
3	Natuurwaarden	10
3.1	Beschermde gebieden	10
3.2	Beschermde soorten	13
4	Effecten en beoordeling	25
4.1	Storingsfactoren	25
4.2	Effectbeoordeling Omgevingsverordening provincie Groningen	27
4.3	Stedelijke Ecologische Structuur	28
4.4	Beschermde soorten Omgevingswet	28
5	Conclusies	38
6	Literatuur	40
	<i>Bijlage 1 Inrichtingschets 1^e Fase De Suikerzijde</i>	<i>41</i>

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en doelstelling

De Suikerzijde B.V. is voornemens om in de toekomst het plangebied De Suikerzijde in te richten met woningen. Er is eerst onderzoek nodig om te bepalen hoe de plannen zich verhouden tot de natuurwetgeving, zoals vastgelegd in de nieuwe Omgevingswet. Het betreft dan een toetsing van het voornemen aan de beschermingsregimes van Natura 2000, passieve soortbescherming en het Natuurnetwerk Nederland. Daarnaast wordt onderzocht of het voornemen in conflict komt met de beschermingsregimes ten aanzien van natuur zoals vastgelegd in provinciale regelgeving. Hierbij gaat het om:

- toetsing aan doelen en wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN
- toetsing aan regelgeving planologisch beschermde natuur buiten NNN
- toetsing aan beleid provinciale aandachtsoorten

Verder wordt het voornemen ook getoetst aan natuurbeleid van de gemeente Groningen, zoals:

- gemeentelijke natuurdoelen en natuurgebieden (Stedelijke Ecologische Structuur; SES)
- gemeentelijke aandachtsoorten

Deze ecologische beoordeling is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Dat geeft een overzicht van alle (mogelijk) voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en nabij het plangebied en alle vormen van gebieds- en soortbescherming die daarop van toepassing zijn. Er is beoordeeld of de beoogde werkzaamheden invloed (kunnen) hebben op beschermde natuurwaarden en of er daardoor sprake is van een conflict met de wet- en regelgeving. Met aanbevelingen is geadviseerd hoe daarmee kan worden omgegaan.

Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Als eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 4 oktober 2023 een oriënterend veldonderzoek uitgevoerd. Daarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten en de kans op negatieve effecten hierop als gevolg van het voornemen.

De ecologische beoordeling is een actualisatie van een rapport van Bureau Waardenburg bv uit 2019 (Berg *et al.* 2019).

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie in het plangebied beschreven. Ook worden hier de aanlegwerkzaamheden toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de huidige natuurwaarden in en rond het plangebied beschreven. Hierbij vindt een onderverdeling plaats in waarden die landelijk beschermd zijn in het kader van de nieuwe Omgevingswet (Natura 2000-waarden, passieve soortbescherming, en soorten Rode lijst), de Provinciale Verordening Groningen (Natuurnetwerk Nederland, Natuur buiten NNN en Provinciale aandachtsoorten) en gemeentelijk beleid (SES en gemeentelijke aandachtsoorten). In hoofdstuk 4 vindt de effectbeoordeling plaats en wordt nagegaan of het voornemen leidt tot knelpunten met de hierboven genoemde wettelijke toetsingskaders. In hoofdstuk 5 wordt het rapport afgesloten met de conclusies.

2 Huidige situatie en voornemen

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen aan de westkant van de stad Groningen. In het noorden grenst het aan het Hoendiep. Aan de westzijde ligt de bebouwing van Hoogkerk. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de bebouwing langs de Peizerweg. Ten slotte ligt aan de oostkant de bebouwde kom van Groningen bestaande uit de Zeeheldenbuurt. Het plangebied bestaat uit een aantal deelgebieden (zie figuur 2.1) Deze worden hieronder verder beschreven.

Deelgebied 1

Dit deelgebied ligt aan de oostzijde van het plangebied. Het deel ten zuiden van het Hoendiep omvat het voormalig bedrijventerrein van de Suikerunie. Dit gebied is voor een deel nog bebouwd met de oude fabrieksgebouwen (zie foto 1). Daarnaast zijn de afgelopen jaren ook (provisorische) tijdelijke gebouwen gerealiseerd ten behoeve van onder andere horeca en culturele activiteiten. Een groot deel van het terrein is verhard, maar hier en daar zijn er ook onverharde delen met bosschages.

Foto 1 – Impressie van deelgebied 1. Het deel ten zuiden van het Hoendiep betreft het oude fabrieksterrein van de Suikerunie. Hier ligt nog een oud fabriekscomplex.

Figuur 2.1 – Ligging van het plangebied met deelgebieden. Een beschrijving van de afzonderlijke deelgebieden is gepresenteerd in paragraaf 2.1.

Deelgebied 2

Dit deelgebied ligt ten noorden van het Hoendiep en bestaat uit het bedrijventerrein Hoendiep. Hier liggen diverse grootwinkelbedrijven. Het zuidelijk deel van het bedrijventerrein bestaat uit een braakliggend gebied met opslag van bomen en struiken.

Deelgebied 3

Dit gebied grenst in het oosten aan deelgebied 1. Aan de zuidzijde ligt de spoorlijn Groningen – Leeuwarden. De westzijde wordt in beslag genomen door twee bezinkingsvijvers van de voormalige Suikerunie, de Eendenvijver en Beluchtingsvijver. Een groot deel van het huidige gebied is op dit ogenblik in gebruik als proefgebied voor de agrarische school Terra Next. Hiertoe is er een grote werkschuur geplaatst en zijn akkers en agrarische graslanden aangelegd. Daartussenin liggen ook percelen die sterk zijn verruigd. Het gebied wordt aan de zuid- en oostzijde begrensd door een sloot die al deels is dichtgegroeid (foto 2).

Foto collage 2 – Impressie van deelgebied 3. Het gebied bestaat uit intensief beheerd grasland (foto linksboven). Een aantal percelen zijn sterk verruigd (foto rechtsboven). Ook liggen hier twee voormalige vloeivelden (foto onder-midden).

Deelgebied 4

Deelgebied 4 (zie foto 3) ligt ingeklemd tussen deelgebied 3 in het oosten, het Hoendiep in het noorden, de spoorlijn Groningen – Leeuwarden in het zuiden en de Johan van Zwedenlaan in het westen. Het gebied bestaat voor een groot gedeelte uit voormalige vloeivelden. Het water is waarschijnlijk redelijk diep, vanwege de aanwezigheid van duikende watervogels, zoals Meerkoet en Fuut. Oevervegetatie is echter grotendeels afwezig. De dijken rondom de vloeivelden zijn dicht begroeid met onder andere braamstruwelen, wilgen en Grote brandnetel.

In het gebied ligt een aantal bunkers. Eén van deze bunkers is in het verleden door de gemeente ingericht als vleermuisbunker. De andere twee bunkers zijn niet toegankelijk voor vleermuizen.

Foto 3 – Impressie van deelgebied 4. Het gebied bestaat grotendeels uit open water. De omringende dijken zijn dicht begroeid met struweel. Rechts op de foto is één van de bunkers zichtbaar.

Deelgebied 5

Deelgebied 5 ligt ingeklemd tussen de spoorweg Groningen – Leeuwarden in het noorden en polder De Verbetering ten zuiden en oosten van het gebied. Het gebied bestaat voor een groot deel uit voormalige vloeivelden van de Suikerunie. In de huidige situatie bestaat het gebied uit een afwisseling van ondiep water met de droogvallende oevers, rietlanden, bosschages en ruigtes (foto 4). In 2021 is het meest westelijk gelegen deel ingericht als compensatiegebied voor foeragerende Meervleermuizen en Watervleermuizen. Hiertoe zijn kaden afgegraven, ondiepe zones in het open water aangelegd en bosschages op de oever aangeplant om luwte te creëren. Doel van deze maatregelen is om de insectenproductie (met name dansmuggen) te verhogen ten behoeve van foeragerende vleermuizen.

Foto 4 – Impressie van deelgebied 5.

Foto 5 – Impressie van deelgebied 6, dat voornamelijk bestaat uit intensief tot matig intensief beheerd agrarisch grasland.

Deelgebied 6

Deelgebied 6 maakt deel uit van polder De Verbetering. Het gebied ligt ingeklemd tussen de spoorlijn Groningen - Leeuwarden in het noorden en het fietspad Hoogkerk-Peizerweg in het zuiden. In de huidige situatie bestaat het gebied grotendeels uit intensief tot matig intensief beheerd agrarisch grasland (foto 5). Begrazing vindt voornamelijk plaats door paarden. Hier en daar wordt er ook gemaaid. Op plekken waar er niet wordt gemaaid en geen beweiding plaatsvindt, is de vegetatie iets hoger en rijker aan structuur. De sloten die de percelen begrenzen hebben een redelijk goed ontwikkelde watervegetatie. De oevers van de sloten zijn erg steil waardoor de vegetatie hier niet altijd even goed is ontwikkeld.

Deelgebied 7

Dit deelgebied ligt ingeklemd tussen het fietspad Hoogkerk – Peizerweg in het noorden en de bebouwing van de Peizerweg in het zuiden. In de zuidwesthoek ligt het SES-gebied PURE. In de huidige situatie bestaat het gebied grotendeels uit matig intensief beheerd agrarisch grasland. Langs het fietspad in de noordwesthoek ligt een smalle strook rietland (zie foto 6). Het SES-gebied PURE bestaat uit een afwisseling van bosschages, struweel en schrale graslanden met een aantal relatief zeldzame plantensoorten.

Deelgebied 8

Deelgebied 8 wordt ook wel het Nomadenkampje genoemd. Het betreft een complex met bebouwing waar mensen met een creatieve inslag een eigen woonomgeving hebben gecreëerd. Het gebied bestaat uit een afwisseling van bebouwing en hoogopgaande bomen (foto 7).

Foto collage 6 - Impressie van deelgebied 7 (foto links), met evenwijdig aan het fietspad Hoogkerk-Peizerweg een smalle strook rietland. De foto rechts geeft een impressie van deelgebied 8, genaamd het 'Nomadenkampje'. Dit gebied bestaat uit hoogopgaande bomen met daartussenin allerlei soorten bebouwing.

2.2 Het voornemen

Het plangebied De Suikerzijde wordt gefaseerd ontwikkeld tot nieuw stadsdeel met in totaal 5000 woningen (zie <https://gemeente.groningen.nl/de-suikerzijde>). Op dit ogenblik is de eerste fase in gang gezet, die bestaat uit de volgende onderdelen:

- De bedoeling is om deelgebied 3 in te richten met ongeveer 700 woningen met voorzieningen. Hiertoe wordt het hele deelgebied vanaf het najaar van 2023 bouwrijp gemaakt. Onderdeel van dit bouwrijp maken is het dempen van de twee vloeivelden in het oostelijk deel van het deelgebied. Ook overige waterlopen worden gedempt. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat bomen en struwelen worden verwijderd en er grondwerkzaamheden worden uitgevoerd (zie impressie in bijlage 1). Hierbij wordt gebruik gemaakt van zware machines. Ook is er mogelijk sprake van het verlichten van een deel van het werkgebied.
- Aan de westkant van De Suikerzijde in deelgebied 4 komt een groot park (Suikerpark). Dit park wordt een stadslandschap met rustige plekken voor mens en dier. Ook is het de bedoeling om het toekomstige park in te richten met een waterpartij van vijf hectare die als foerageergebied gaat dienen voor Watervleermuis en Meervleermuis (zie impressie in bijlage 1). In de ecologische beoordeling wordt ervan uitgegaan dat ook hier een aantal ingrepen wordt uitgevoerd, zoals het verwijderen van (een deel) van de bosschages en bomen, het deels dempen van waterlopen en vloeivelden en het uitvoeren van graafwerkzaamheden. Ook is er mogelijk sprake van het verlichten van een deel van het werkgebied.

Op dit ogenblik is nog niet duidelijk wat met de deelgebieden 1 en 2 gaat gebeuren. Daarom wordt bij de effectbeoordeling uitgegaan van een 'worst case' benadering waarbij de bebouwing wordt gesloopt, met uitzondering van de cultuurhistorische bebouwing op het Suikerunieterrein. Ook wordt het verwijderen van groenelementen in de effectbeoordeling meegenomen.

Ook ten aanzien van de deelgebieden 6, 7 en 8 zijn de plannen nog niet geconcretiseerd, juist om ruimte te houden en flexibel in te spelen op ontwikkelingen die bijvoorbeeld over 10 jaar spelen. In de ecologische beoordeling wordt dan ook rekening gehouden met de mogelijkheid dat ook deze gebieden worden bebouwd. De ingrepen die in onderhavige ecologische beoordeling worden getoetst zijn dan het verwijderen van bosschages, het kappen van bomen, het dempen van sloten en overige wateren en het verwijderen van overige vegetatie. Ook wordt ervan uitgegaan dat er zware machines worden gebruikt en de werkterreinen worden verlicht.

Deelgebied 5 ligt ten zuiden van De Suikerzijde en is in 2021 ingericht als een zeven hectare groot compensatiegebied voor Watervleermuis en Meervleermuis. Hier worden geen ingrepen uitgevoerd. Omdat er mogelijk wel ecologische relaties zijn tussen dit deelgebied en de overige deelgebieden wordt het wel meegenomen in de ecologische beoordeling.

3 Natuurwaarden

In dit hoofdstuk worden de (beschermd) natuurwaarden in en rond het plangebied besproken. Hierbij is de volgende onderverdeling gemaakt:

1. Paragraaf 3.1 behandelt de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden. Het gaat dan specifiek om Natura 2000-gebieden, gebieden die onderdeel zijn van het Natuurnetwerk Nederland, leefgebieden voor akker- en weidevogels, ganzenfoerageergebieden en gebieden die vanuit de gemeente Groningen zijn aangewezen als Stedelijke Ecologische Structuur.
2. Paragraaf 3.2 behandelt de beschermde soorten. Het gaat hier om Vogelrichtlijnsoorten (art. 4.2 Vogelrichtlijn), vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen (Omgevingsverordening provincie Groningen), Bijlage IV soorten van de Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en soorten van de Rode lijst.

Ten aanzien van deze natuurwaarden is ook bepaald of zij beïnvloed kunnen worden door het voornemen en daardoor relevant zijn voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4 (zie tabel 3.1 aan het einde van dit hoofdstuk).

3.1 Beschermde gebieden

3.1.1 Natura 2000-gebieden

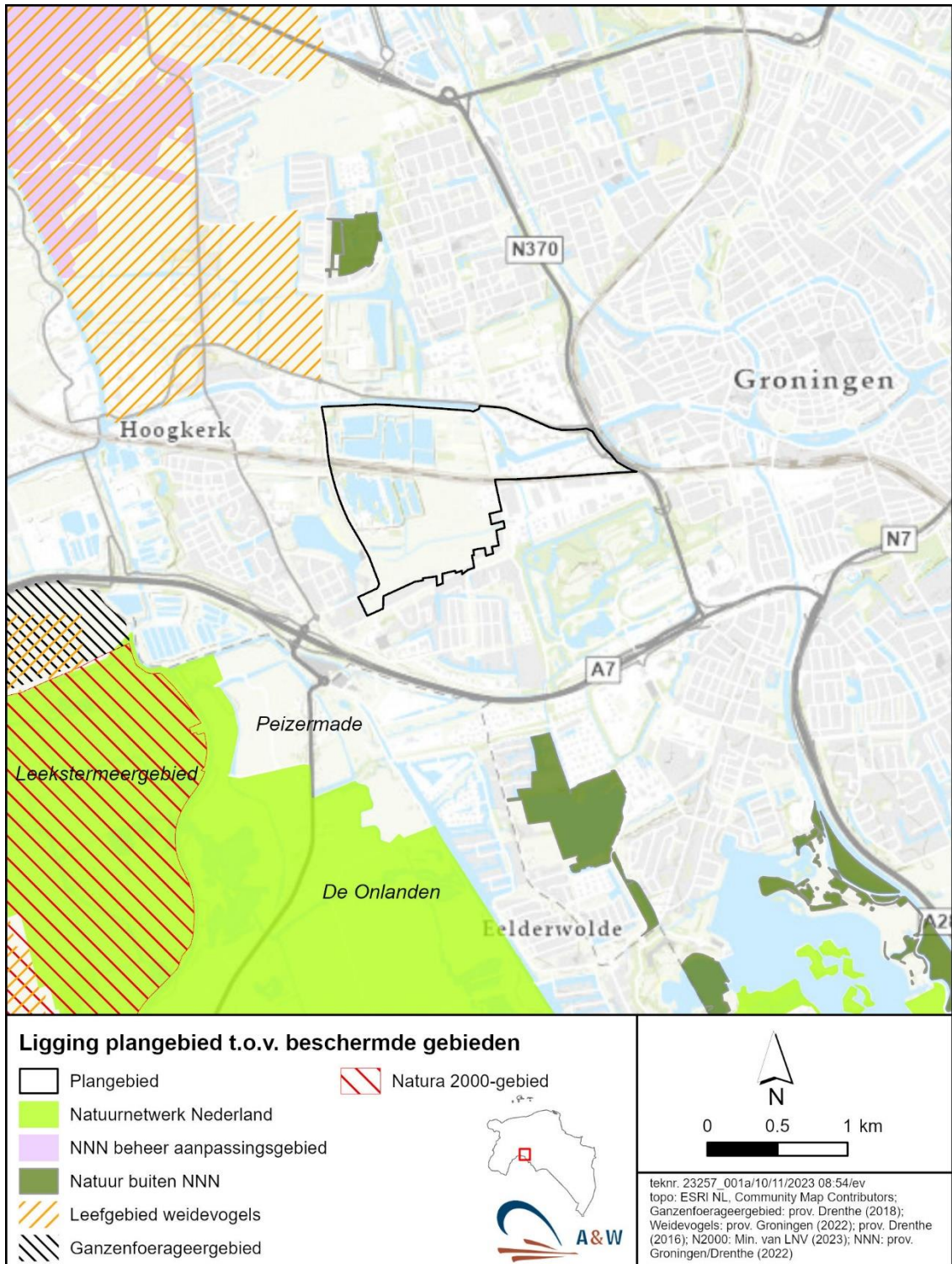
Het plangebied ligt aan de westkant van Groningen (figuur 2.1). De drie dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Leekstermeergebied, Zuidlaardermeer en Drentsche Aa-gebied. Deze natuurgebieden liggen op een afstand van respectievelijk 1,5 km, 6 km en 8 km vanaf het plangebied. Overige Natura 2000-gebieden liggen op aanzienlijk grotere afstanden, waardoor kan worden aangenomen dat de beoogde werkzaamheden daarop geen invloed hebben. Vanwege de nabijheid van met name het Leekstermeergebied (zie figuur 3.1) zijn de Natura 2000-gebieden relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.1.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

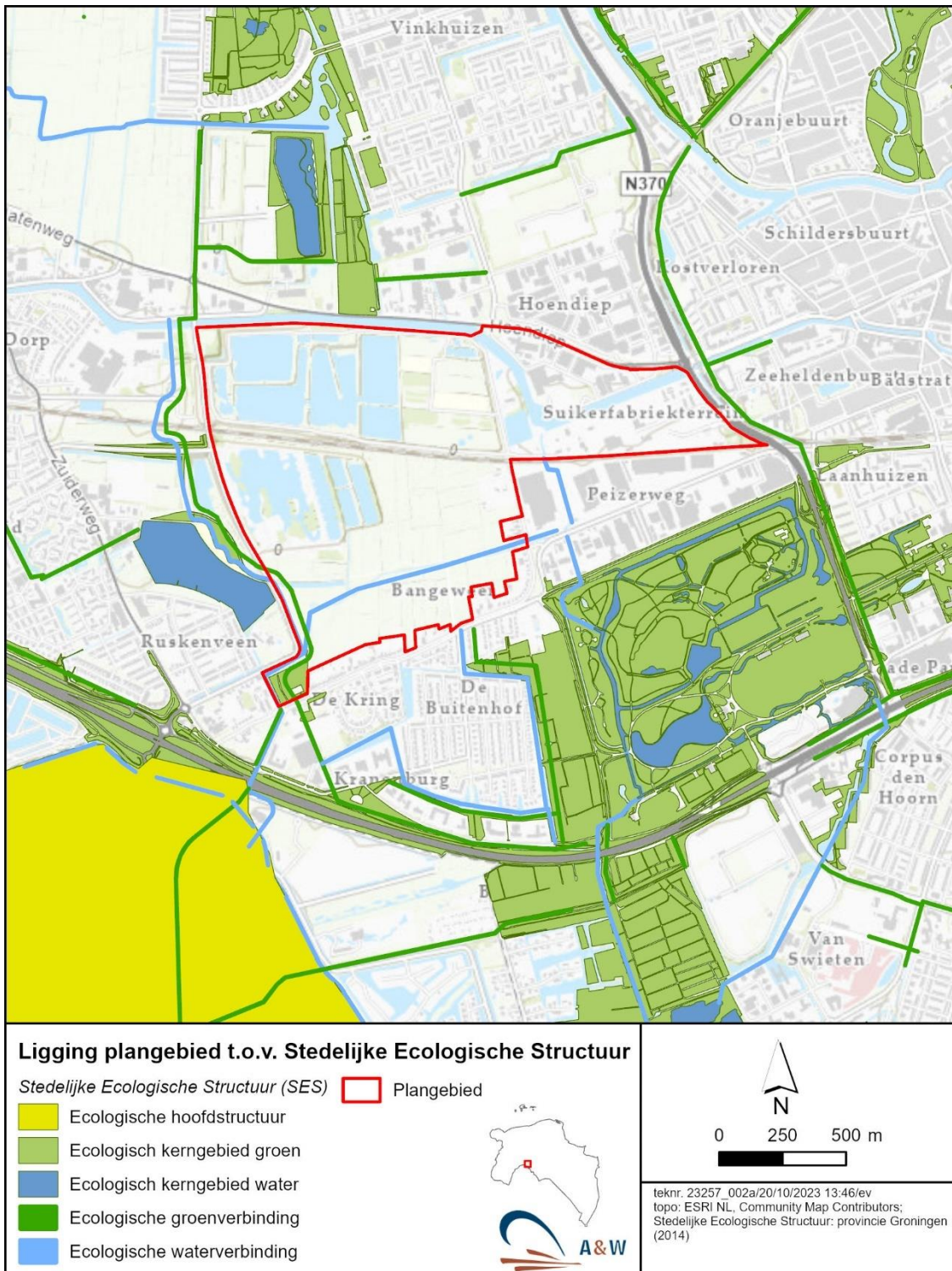
Het plangebied is geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het meest dichtbij gelegen NNN-gebied ligt op een afstand van ongeveer 1 km ten zuiden van het plangebied. Het betreft het Natura 2000-gebied Lauwersmeergebied, een deel van de graslanden van de Peizermade en het moerasgebied De Onlanden (zie figuur 3.1). Gezien de korte afstand tot het plangebied zijn de NNN-gebieden relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.1.3 Natuur buiten NNN

Het plangebied is geen onderdeel van Natuur buiten NNN. Het meest dichtbij gelegen gebied is het Roege Bos dat op ongeveer 1 km ten noorden van het plangebied ligt. Het gaat hier om een parkbos afgewisseld met graslandjes en open water. Het gebied is omgeven door bebouwing. Gezien de grote afstand en de aanwezigheid van bebouwing rondom het Roege Bos zijn er geen directe effecten te verwachten op het gebied. Ook is er vanwege de grote afstand geen ecologische relatie tussen Het Roege Bos en het plangebied. Negatieve effecten op Natuur

Figuur 3.1 – Ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden).

Figuur 3.2 – Ligging van het plangebied ten opzichte van de Stedelijke Ecologische Structuur van de gemeente Groningen.

buiten NNN kunnen daarom worden uitgesloten. Natuur buiten NNN is daarom niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.1.4 Leefgebied weidevogels

Op een afstand van ongeveer 250 meter ten noordwesten van het plangebied liggen de graslanden van polder De Held. Deze zijn in het kader van Omgevingsverordening provincie Groningen aangewezen als Leefgebied weidevogels. Het gebied is van groot belang als broedgebied voor verscheidene soorten weidevogels, zoals Grutto, Tureluur, Watersnip, Kievit (Koopmans 2022). Polder De Held ligt dicht bij het plangebied. Om deze reden wordt het weidevogelgebied meegenomen bij de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.1.5 Ganzenfoerageergebieden

Op een afstand van ongeveer 2 km ten westen van het plangebied ligt een door de provincie aangewezen Ganzenfoerageergebied (zie figuur 3.1). In dit gebied kunnen de ganzen afkomstig van het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied in de wintermaanden ongestoord foerageren. Tussen het plangebied en dit ganzenfoerageergebied ligt de bebouwing van Hoogkerk en de A7. Gezien de grote afstand en de aanwezigheid van bebouwing en drukke infrastructuur worden er geen directe effecten verwacht op het ganzenfoerageergebied. Ook is er vanwege de grote afstand geen ecologische relatie tussen het ganzenfoerageergebied en het plangebied. Negatieve effecten op het ganzenfoerageergebied kunnen daarom worden uitgesloten. Ganzenfoerageergebieden zijn daarom niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.1.6 Stedelijke Ecologische Structuur

De Stedelijke Ecologische Structuur (SES) is een door de gemeente Groningen vastgesteld netwerk van groengebieden in de stad. In deze gebieden vindt ecologisch groenbeheer plaats. Voor alle SES-gebieden zijn doelsoorten aangewezen. Door middel van het juiste beheer of door het nemen van maatregelen, probeert men de doelsoorten te behouden of in een gebied te verkrijgen. Ruimtelijke ingrepen in de SES-gebieden die natuurwaarden aantasten zijn in principe niet toegestaan, mits het verlies van oppervlakte en kwaliteit wordt gecompenseerd. In het meest zuidoostelijk deel van het plangebied ligt een gebied van beperkte omvang dat aangewezen is als SES-gebied (zie figuur 3.2). Daarnaast liggen in en rond het plangebied nog enkele nog te versterken groen- en waterverbindingen. Omdat een deel van het plangebied onderdeel is van de SES, is dit onderdeel relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4. Verder zal in paragraaf 3.2 onder het kopje 'beschermde soorten' nog aandacht zijn aan de aanwezigheid van gemeentelijke doelsoorten in het plangebied.

3.2 Beschermde soorten

De nieuwe Omgevingswet hanteert ten aanzien van passieve soortbescherming een lijst met beschermde soorten. Het gaat om Vogelrichtlijnsoorten van art. 4.2, Habitatrichtlijnsoorten van bijlage II, IV en V, Nationaal beschermde soorten en soorten van de Rode lijst. Hieronder wordt per soortgroep nagegaan of er in en rond het plangebied beschermde soorten van bovenstaande soortgroepen aanwezig zijn.

3.2.1 Vaatplanten

In het plangebied zijn de afgelopen vijf jaar geen plantensoorten aangetroffen van Bijlage I, IV en V van de Habitatrichtlijn. Deze worden ook niet in het plangebied verwacht, omdat het niet geschikt is als groeigebied voor deze soorten. Ook tijdens eerdere onderzoeken (zie Berg *et al.* 2019) zijn soorten van deze beschermingscategorie niet vastgesteld.

Wel is op twee locaties in het plangebied de nationaal beschermde soort Smalle raai aangetroffen (NDFF). Het gaat hier echter om een populatie planten die als niet wild wordt beschouwd (www.verspreidingsatlas.nl).

Daarnaast groeien in het plangebied een aantal soorten die als kwetsbaar opgenomen zijn in de Rode lijst. Het gaat om Absintalsem (niet wild), Akkerleeuwebek (niet wild), Bolderik (niet wild), Bosaardbei (niet wild), Dauwnetel (wild), Korenbloem (niet wild), Moeraswolfsmelk (niet wild), Schijnraket (wild), Smalle Raai (niet wild) en Steenanjer (niet wild) (NDFF).

Tijdens een onderzoek naar wilde planten in het zuidoostelijk gelegen SES-gebied zijn in 2016 de Rode lijst soorten Klokjesgentiaan, Blauwe knoop, Spits fonteinkruid en Stijve ogentroost vastgesteld (Berg *et al.* 2017, in Berg *et al.* 2019). Gezien het ontbreken van deze soorten in de NDFF, maar wel het gegeven dat het gebied wat betreft planten redelijk goed is onderzocht, zijn deze soorten waarschijnlijk uit het gebied verdwenen.

Ook waarschijnlijk verdwenen zijn de in 2016 vastgestelde SES-doelsoorten Blauwe knoop, Brede orchis/Rietorchis en Wateraardbei. Wel komen in het plangebied nog de doelsoorten Echte koekoeksbloem, Grote ratelaar en Pinksterbloem voor (NDFF).

Bovenstaande samenvattende komen, in het plangebied geen plantensoorten voor die wettelijk beschermd en van wilde oorsprong zijn. Om deze reden zijn beschermde vaatplanten niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4. Wel groeien er in het plangebied plantensoorten van de Rode lijst. Hiervan is een deel van wilde oorsprong. Ook zijn in het plangebied SES-doelsoorten aanwezig. Om deze reden zijn vaatplanten van de Rode lijst en SES-doelsoorten relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.2.2 Ongewervelden

Libellen

In het plangebied zijn in 2018 geen wettelijk beschermde libellen aangetroffen. Ook zijn er geen libellensoorten van de Rode lijst vastgesteld (Berg *et al.* 2019, NDFF). Omdat in veel waterlopen, en dan met name in de vloeivelden, er weinig waterplanten groeien, worden ze hier ook niet verwacht.

Wel zijn in het plangebied de SES-doelsoorten Vroege glazenmaker, Glassnijder en Platbuik aangetroffen (Berg *et al.* 2019, NDFF). Overige soorten die in het plangebied recentelijk zijn vastgesteld zijn Azuurwaterjuffer, Blauwe breedscheenjuffer, Blauwe glazenmaker, Bruinrode heidelibel, Gewone oeverlibel, Grote keizerlibel, Heidelibel, Houtpantserjuffer, Klein roodogje, Lantaarntje, Paardenbijter, Smaragdlibel, Variabele waterjuffer, Vuurlibel, Zuidelijke keizerlibel en Watersnuffel.

Ten aanzien van wettelijk beschermde soorten zijn libellen niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4. Omdat er in het plangebied wel SES-doelsoorten voorkomen is de soortgroep relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Dagvlinders

In het verleden zijn er geen wettelijk beschermde vlindersoorten in het plangebied vastgesteld (zie Berg *et al.* 2019 en NDFF). Het plangebied is dan ook ongeschikt voor dergelijke soorten. Ook komen er geen vlindersoorten van de Rode lijst in het gebied voor. Wel zijn er SES-doelsoorten aangetroffen. Het gaat om Gehakelde aurelia, Hooibeestje, Koevinkje en Zwartspriedikkopje (Berg *et al.* 2019, NDFF). Overige algemeen voorkomende vlindersoorten die in het gebied zijn waargenomen zijn Kleine vos, Kleine vuurvlieder en Klein koolwitje.

Ten aanzien van wettelijk beschermde soorten zijn dagvlinders niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4. Omdat er in het plangebied SES-doelsoorten voorkomen, is de soortgroep relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Overige insectensoorten

In het plangebied komen ook overige insectensoorten voor, zoals sprinkhanen, bijen, hommels, en wantsen. Het gaat onder andere om soorten als Bessenwants, Blinde bij, Bijenwolf, Bloedcicade, Bruine huismot, Citroen lieveheersbeestje en Doodskopzweefvlieg (NDFF). Geen van de waargenomen overige insectensoorten zijn opgenomen in de Rode lijst. Omdat het plangebied redelijk goed is onderzocht op de aanwezigheid van overige insectensoorten, is de kans dat er overige insectensoorten van de Rode lijst voorkomen niet erg groot. Overige soorten insecten zijn daarom verder niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Overige ongewervelden (exclusief insecten)

Overige soorten ongewervelden die in het plangebied zijn waargenomen zijn Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft, Graswolfspin en Kraamwebspin (NDFF). Geen van deze soorten behoren tot de Rode lijst of is een SES-doelsoort. Overige soorten ongewervelden zijn daarom verder niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.2.3 Vissen

Op ongeveer 5 kilometer ten zuidwesten van het plangebied is de nationaal beschermde soort Grote modderkruiper vastgesteld (NDFF). Deze soort komt vooral voor in de overgangsgebieden van veen met klei of de hogere zandgronden (Kennisdocument Grote modderkruiper BIJ12, 2021, Melis & Koopmans 2015). Het plangebied ligt niet in een dergelijk overgangsgebied. Ook maakt het plangebied geen deel uit van het verspreidingsgebied van de Grote modderkruiper in Groningen (www.verspreidingsatlas.nl). Om deze redenen wordt de Grote modderkruiper niet binnen het plangebied verwacht.

Overige nationaal beschermde vissoorten of vissoorten van bijlage IV van de habitatrichtlijn worden niet binnen het plangebied verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt. Wel is ten zuiden van de spoorlijn in deelgebied 6 de Kleine modderkruiper aangetroffen. Deze soort is opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn. De Kleine modderkruiper wordt echter niet verwacht in de deelgebieden 3 en 4, vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied.

Daarnaast kunnen er in de waterlopen in het plangebied algemene vissoorten worden aangetroffen, zoals Driedoornige stekelbaars, Blankvoorn, Baars, etc.

Omdat voor Kleine modderkruiper en voor overige vissoorten de passieve zorgplicht geldt, worden ze meegenomen in de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.2.4 Amfibieën

Nationaal beschermde soorten (provinciaal vrijgesteld)

Door de aanwezigheid van open water kan het plangebied deel uitmaken van het leefgebied van enkele nationaal beschermde amfibieënsoorten. Het gaat om de soorten Bastaardkikker en Meerkikker, Gewone pad en Kleine watersalamander (van der Hut *et al.* 2021, NDFF). Voor deze soorten geldt dat door Provinciale Staten van Groningen een vrijstelling is verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Omdat voor deze soorten wel de Zorgplicht geldt zijn ze relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Nationaal beschermde soorten (geen provinciale vrijstelling)

Overige nationaal beschermde amfibieënsoorten die niet provinciaal zijn vrijgesteld, worden niet binnen het plangebied verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt. Deze soortgroep is daarom niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Habitatrichtlijnsoorten bijlage IV (Poelkikker)

In 2021 is het noordelijk deel van De Suikerzijde (deelgebied 1, 3 en 4) onderzocht op de aanwezigheid van Poelkikker (Van der Hut *et al.* 2021). Tijdens dit onderzoek werd in een sloot in deelgebied 3 een enkel exemplaar van de Poelkikker aangetroffen. In de rest van het betreffende onderzoeksgebied is de soort niet aangetroffen. Tijdens een amfibieën wegvangactie in het najaar van 2021 werden geen poelkikkers meer gevangen. Deze wegvangactie is in het najaar van 2023 herhaald. Ook tijdens deze actie zijn geen poelkikkers meer gevangen (interne info A&W).

Het is niet duidelijk of de Poelkikker op dit moment nog voorkomt in de rest het plangebied. De soort is in 2018 nog wel aangetroffen in de deelgebieden 7 en 8 (Berg *et al.* 2019). Om deze reden wordt de soort wel meegenomen in de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.2.5 Reptielen

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van reptielen en is daar ook grotendeels ongeschikt voor. Deze soortgroep wordt daarom niet in en rond het plangebied verwacht. Reptielen zijn daarom niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.2.6 Broedvogels (art. 4.2 soorten Vogelrichtlijn)

Broedvogels algemeen

In 2018 is door Berg *et al.* (2019) het plangebied onderzocht op aanwezigheid van broedvogels. Het betrof hier wel een onderzoek dat niet voldoet aan het inventarisatieprotocol voor een BMP-broedvogeltelling. Verder is het onderzoek gedateerd. Het is dus niet duidelijk wat de huidige stand van zaken is ten aanzien van broedvogels. Daarom wordt geadviseerd om in 2024 alsnog een onderzoek te doen naar broedvogels conform het BMP-inventarisatieprotocol.

Uit het onderzoek van 2018 kwam naar voren dat er in ieder geval 37 vogelsoorten tot broeden komen (zie tabel 3.1). Hiervan staan vijf soorten op de Rode lijst. Het betreft de soorten Boerenzwaluw, Kneu, Koekoek, Veldleeuwerik en Zomertaling. Verder zijn met name de voormalige vloeivelden van de deelgebieden 3, 4 en 5 uitermate geschikt als broedgebied voor de Geoorde fuut. In 2021 werden 7 territoria van deze soort vastgesteld. In 2022 bedroeg het aantal broedparen 18 (Van der Hut *et al.* 2021, van der Hut & Koopmans 2022).

Ook worden de voormalige vloeivelden buiten het broedseizoen gebruikt door verscheidene soorten watervogels, waarbij het soms om grote aantallen gaat. Soorten die worden waargenomen zijn Slobeend, Smient, Kuifeend, Tafeleend, Krakeend, Wintertaling en Zomertaling (Berg *et al.* 2019, NDFF).

Tabel 3.1 – Lijst met vogels die in 2018 broedend zijn waargenomen in het plangebied (Berg et al. 2019). Aangegeven is of de betreffende soort onderdeel is van de Rode lijst van kwetsbare of gevoelige vogelsoorten en/of door de gemeente Groningen is aangewezen als doelsoort in het kader van de Stedelijke Ecologische Structuur (SES).

Verder is in de tabel aangegeven van welke vogelsoorten de nesten in potentie een jaarrond beschermde status hebben. Het gaat hierbij alleen om categorie 5 soorten. Dit betreft soorten die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen. De soort is echter dusdanig kwetsbaar dat aangetoond moet worden dat er voldoende alternatieve leefomgeving voor de vogels in de omgeving aanwezig is om zich te kunnen vestigen. Indien dit kan worden aangetoond, dan is de betreffende nestplaats niet jaarrond beschermd.

Als kanttekening bij de tabel moet nog wel worden vermeld dat het onderzoek in 2018 niet is uitgevoerd volgens het inventarisatieprotocol BMP-broedvogeltelling. Ook zijn de gegevens gedateerd. Op dit ogenblik is dus niet duidelijk wat de huidige stand van zaken is ten aanzien van broedvogels in het plangebied. Geadviseerd wordt om in 2024 een onderzoek naar broedvogels uit te voeren volgens het geëigende inventarisatieprotocol

Soort	Rode lijst	Doelsoort SES	In potentie jaarrond beschermd (categorie)
Boerenzwaluw	GE		5
Brandgans			
Fitis			
Geoorde fuut			
Grasmus		X	
Houtduif			
Kauw			
Kievit			5
Kleine karekiet		X	
Kneu	GE		
Knobbelzwaan			
Koekoek	KW		
Koolmees			5
Krakeend		X	5
Kuifeend			5
Meerkoet			
Merel			
Nijlgans			
Oeverzwaluw		X	5
Pimpelmees			5
Putter			
Rietzanger		X	
Scholekster			5
Soepeend			
Soepgans			
Stadsduif			
Tafeleend			
Tjiftjaf			
Tuinfluitier		X	
Veldleeuwerik	GE		5
Wilde eend			
Winterkoning			

Soort	Rode lijst	Doelsoort SES	In potentie jaarrond beschermd (categorie)
Zanglijster			
Zomertaling	KW	X	
Zwarte kraai			5
Zwarte roodstaart			5
Zwartkop			

Omdat er in het plangebied gebroed wordt door verscheidene soorten broedvogels, zijn broedvogels relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van Omgevingswet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Het gaat om soorten uit categorie 1 t/m 3. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden het gehele jaar beschermd. Daarnaast zijn er vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn zelf een nest te bouwen (categorie 4). Verder zijn er vogelsoorten die weliswaar terugkeren naar de plaats of de omgeving waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die wel zo flexibel zijn dat als de broedplaats verloren gaat, ze zich elders kunnen vestigen (categorie 5). Deze nestplaatsen zijn alleen jaarrond beschermd als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen.

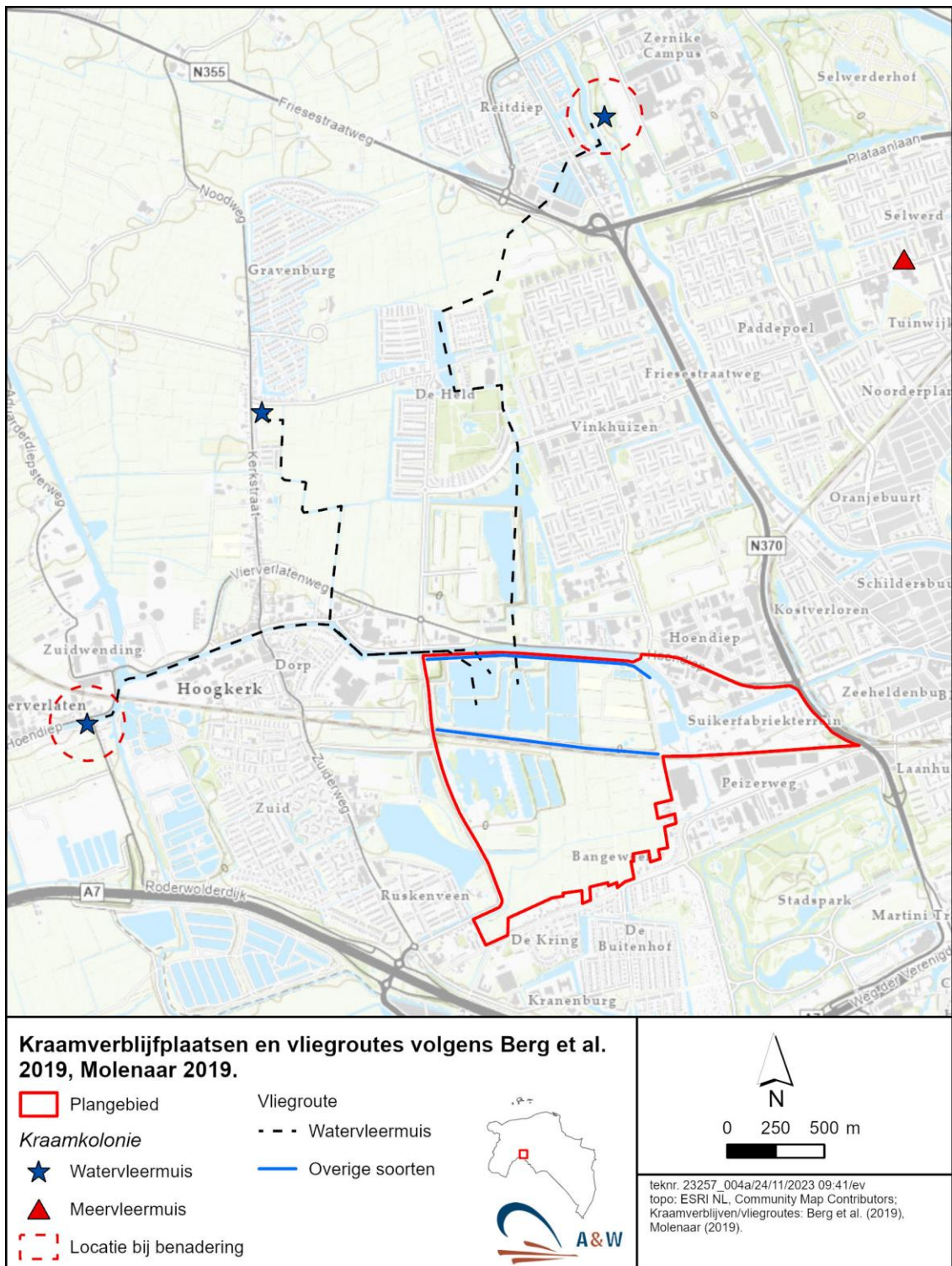
Op dit ogenblik hanteren RVO en bijna alle provincie hun eigen lijsten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Een dergelijke lijst is niet opgesteld door de provincie Groningen. Ze accepteert wel de lijsten van andere bevoegd gezagen. Met deze lijsten als hulpmiddel kan vervolgens voor de Groningse situatie worden bepaald of een nest, als dit verloren gaat, al of niet moet worden beschouwd als jaarrond beschermd. Daarnaast hanteert de provincie Groningen de regel dat ook de nesten van weide- en akkervogels een jaarrond beschermde status hebben als er ecologisch zwaarwegende redenen zijn.

In tabel 3.1 is aangegeven welke soorten broedvogels in het plangebied in 2018 aanwezig waren en kunnen worden aangemerkt als (potentieel) jaarrond beschermd. Hierbij wordt uitgegaan van de lijsten zoals die worden gebruikt door de verschillende bevoegd gezagen in Nederland. Daarnaast worden ook de in het plangebied vastgestelde nesten van weidevogels als potentieel jaarrond beschermd aangemerkt.

Omdat er in het plangebied in potentie jaarrond beschermde nestplaatsen, vogelsoorten van de Rode lijst en doelsoorten van de SES aanwezig zijn, wordt deze soortgroep meegenomen in de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.2.7 Vleermuizen

In het plangebied zijn zes soorten vleermuizen aangetroffen. Het gaat om Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Gewone grootvleermuis en Watervleermuis (Berg *et al.* 2019, Molenaar 2019, 2022, NDFP). Van deze soorten zijn Watervleermuis, Meervleermuis, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis door de gemeente Groningen aangewezen als doelsoort in het kader van de SES.

Figuur 3.3 – Ligging van kraamverblijfplaatsen en vliegroutes van Watervleermuis en Meervleermuis (alleen kraamverblijfplaats) rond het plangebied (bron: Berg et al. 2019 en Molenaar 2019).

Bovengenoemde soorten maken gebruik van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied van belang, namelijk verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder wordt nagegaan of deze onderdelen in en rond het plangebied aanwezig zijn.

Verblijfplaatsen

In zowel de zomerperiode als de baltperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders.

De deelgebieden 1 en 2 bevatten gebouwen waarvan in principe een deel geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen.

In 2018 zijn door Berg *et al.* (2019) in de bomen in het hele plangebied geen holten aangetroffen die dienst zouden kunnen doen als verblijfplaats van vleermuizen. In deelgebied 4 liggen daarnaast nog drie bunkers. Volgens dezelfde auteur zijn hier nog nooit overwinterende vleermuizen aangetroffen. Hierbij beroept men op een mededeling van T. Dolstra van de vleermuiswerkgroep.

Ten aanzien van Watervleermuis is door Molenaar (2019) tijdens een veldonderzoek in 2019 vastgesteld dat deze veelvuldig boven de vloeivelden foerageert. Door de auteur is in datzelfde jaar een kraamkolonie met 16 dieren aangetroffen in een boom aan de Leegeweg op ongeveer 1 kilometer ten noordwesten van het plangebied. Deze boom was in de onderzoeksjaren 2021 en 2022 overigens niet in gebruik door Watervleermuis (Molenaar 2021, 2022). Door de auteur werd in 2019 een tweede kraamkolonie vastgesteld in de buurt van de Zernike Campus aan de noordzijde van Groningen en een derde kraamkolonie in Hoogkerk. Van deze verblijfplaatsen kon toen niet de exacte ligging worden bepaald (Molenaar 2019).

Ten aanzien van Meervleermuis is door Molenaar (2019) aangetoond dat er in het plangebied dieren van deze soort foerageren die afkomstig zijn uit twee kolonies. Het gaat om een kraamkolonie van vrouwtjes in de wijk Selwerd en een mannengroep waarvan de locatie niet bekend is.

Een samenvattend overzicht van de hierboven genoemde onderzoeken ten aanzien van verblijfplaatsen van Water- en Meervleermuis is weergegeven in figuur 3.3. Omdat het onderzoek naar potentieel aanwezige verblijfplaatsen in het plangebied langer dan drie jaar geleden is uitgevoerd, wordt dit onderdeel meegenomen in de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Foerageergebied

De afgelopen jaren is het plangebied uitgebreid onderzocht op het gebruik van foeragerende vleermuizen. Hierbij is de aandacht vooral uitgegaan op het gebruik van de vloeivelden door Watervleermuis en Meervleermuis. De resultaten van deze onderzoeken zijn vastgelegd in diverse rapporten (Berg *et al.* 2019, Molenaar 2019, 2020, 2022, 2023). Hieronder volgt in het kort een samenvatting.

Uit het vleermuisonderzoek dat in 2018 door Berg *et al.* (2019) komt naar voren dat bijna het hele plangebied wordt gebruikt door foeragerende gewone dwergvleermuizen. Ook werden op diverse plekken relatief veel rosse vleermuizen waargenomen. Het aantal waargenomen foeragerende laatvliegers en ruige dwergvleermuizen was relatief laag. Ook werd een enkel exemplaar van de Grote grootoervleermuis aangetroffen.

Uit het telemetrisch onderzoek van Molenaar (2019) blijkt dat in het jaar 2019 Watervleermuis en Meervleermuis voor een groot deel van de tijd foerageren boven de vloeivelden ten noorden en zuiden van de spoorlijn. Ook wordt door Watervleermuis gefoerageerd boven de Skivijver gelegen ten noorden van het plangebied. De auteur concludeert dat een groot deel van de bekende water- en meervleermuizen in de stad foerageren boven de vloeivelden van het Suikerunieterrein. Om deze reden kunnen de vloeivelden ten noorden van de spoorlijn worden aangemerkt als essentieel foerageergebied voor de betreffende soorten.

Bovengenoemd onderzoek is herhaald in 2021 en 2022 (Molenaar 2021). Hierbij is ook het vloeiveld meegenomen ten zuiden van de spoorlijn. Dit vloeiveld is in 2020/2021 ingericht als foerageergebied voor Water- en Meervleermuis ter compensatie voor het toekomstig verlies van foerageergebied ten noorden van de spoorlijn. Dit gebied wordt aangeduid als 'compensatiegebied 1'. Uit beide onderzoeken komt naar voren dat zowel de vloeivelden ten noorden van de spoorlijn als het 'compensatiegebied 1' worden gebruikt als foerageergebied door Water- en Meervleermuis. Hierbij is ook vastgesteld dat het gebruik van het 'compensatiegebied 1' als foerageergebied toeneemt.

Omdat het plangebied van groot belang is als foerageergebied voor verscheidene soorten vleermuizen, wordt dit onderdeel meegenomen in de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Vliegroutes

Berg *et al.* 2019 stelt dat gewone dwergvleermuizen de ruigte langs de spoorlijn gebruiken als vliegroute. Ook stelt de auteur dat de groenstrook langs het Hoendiep in gebruik is als vliegroute door verschillende soorten vleermuizen (figuur 3.3).

Uit het onderzoek van Molenaar (2019) komt naar voren dat het Hoendiep een belangrijke vliegroute is voor Watervleermuis om vanuit Hoogkerk de vloeivelden te bereiken. Een andere route loopt via de Skivijver, Roege bos en Merodegraftvijver naar het Zernike-Complex. De route vanuit de kolonie Leegeweg loopt via polder De Held naar het Hoendiep (zie figuur 3.3). Omdat er in en rond het plangebied vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn, wordt dit onderdeel meegenomen in de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.2.8 Overige soorten zoogdieren

Nationaal beschermde soorten (provinciaal vrijgesteld)

In en rond het plangebied leven algemeen voorkomende zoogdiersoorten, zoals Egel, Huisspitsmuis, Konijn, Ree, Wezel, Rosse woelmuis en Vos (NDFF). Van deze soorten zijn Egel, Konijn en Vos door de gemeente Groningen aangewezen als doelsoort in het kader van de SES.

Voor deze soorten kan het plangebied voortplantingsgebied, foerageergebied en/of overwinteringsbiotoop bieden. Daarom is deze soortgroep relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

In het plangebied kunnen verscheidende soorten zoogdieren voorkomen die nationaal beschermd zijn, maar waarvoor de provincie Groningen geen vrijstelling heeft verleend voor het overtreden van een aantal verbodsbepalingen van de Omgevingswet. Het gaat om kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn), Steenmarter, Haas, Eekhoorn en Waterspitsmuis. Hieronder wordt nagegaan of deze soorten in en rond het plangebied kunnen worden aangetroffen.

Kleine marterachtigen (Bunzing en Hermelijn)

In 2020 is de Hermelijn op een aantal plekken in het plangebied waargenomen (NDFF). De Bunzing is (nog) niet aangetroffen, hoewel delen van het plangebied wel geschikt zijn voor de soort. Beide soorten hebben een voorkeur voor kleinschalige landschappen waar de dieren voldoende dekking kunnen vinden. Met name de deelgebieden 3, 4 en 5 zijn in hoge mate geschikt als leefgebied voor beide soorten. De open agrarische graslanden in de deelgebieden 6 en 7 zijn in mindere mate geschikt vanwege het ontbreken van voldoende dekking. Deelgebied 8 ('Nomadenkampje') is door de aanwezigheid van menselijke verstoring ongeschikt als voortplantingsgebied. De dieren kunnen hier wel foerageren. Bunzing en Hermelijn worden niet verwacht in de bebouwde deelgebieden 1 en 2. Beide soorten zijn wel relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Steenmarter

De Steenmarter is nog niet waargenomen in het plangebied. Met name de bebouwde deelgebieden 1, 2 en 8 zijn wel geschikt als voortplantingsplaats voor de soort. De overige deelgebieden worden door de soort waarschijnlijk vooral als foerageergebied gebruikt. Steenmarter is daarom relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Haas

De Haas wordt verspreid in het plangebied waargenomen (NDFF). Uitzondering vormt het Nomadenkampje (deelgebied 8) en de bebouwde gebieden (deelgebied 1 en 2). De soort is relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Eekhoorn

De Eekhoorn is niet in het plangebied waargenomen, maar komt wel ten zuiden van het plangebied voor in het Stadspark (NDFF). De soort heeft een voorkeur voor oude loofbossen of naaldbossen. Dergelijke bostypen ontbreken in het plangebied, zodat de soort niet in het plangebied wordt verwacht. Eekhoorn is daarom niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Waterspitsmuis

De Waterspitsmuis komt met name voor in grote aaneengesloten moerasgebieden met (vochtige) rietlanden. Het is een soort die foerageert in waterlopen met helder water en veel waterplanten. Het deel van het plangebied ten noorden van de spoorlijn bestaat uit open water. Het water is echter troebel, voedselrijk en bevat nauwelijks waterplanten. Het is daarom ongeschikt als leefgebied voor de Waterspitsmuis. De soort wordt hier daarom niet verwacht. Recent zijn de vloeivelden ten zuiden van het spoor ingericht als foerageergebied voor Water- en Meervleermuis. De verwachting is dat dit gebied verder gaat 'vermoerassen' en mettertijd geschikt wordt voor Waterspitsmuis. De deelgebieden ten zuiden van het spoor die onderdeel uitmaken van de agrarische graslanden worden doorsneden door sloten met steile, spaarzaam begroeide, oevers. Hier wordt de Waterspitsmuis niet verwacht. De soort is niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

Overige soorten

Overige soorten zoogdieren van deze beschermingscategorie komen niet in het plangebied voor, omdat het plangebied ongeschikt is als leefgebied voor deze soorten en/of buiten het verspreidingsgebied ligt van deze soorten.

Habitatrichtlijnsoorten bijlage IV

In het deel van het plangebied ten noorden van het spoor is in 2022 een enkele waarneming gedaan van de Otter (NDFF). Het betreft hier waarschijnlijk een waarneming van een dier op

doortrek. Door de aanwezigheid van menselijke verstoring en de nabije ligging van de stad is het niet de verwachting dat de soort zich hier voortplant of zich hier permanent ophoudt. De Otter is daarom niet relevant voor de effectbeoordeling in hoofdstuk 4.

3.2.9 Samenvattende tabel

In de tabel hieronder (tabel 3.1) is samengevat welke beschermde natuurwaarden relevant zijn voor de effectbeoordeling in Hoofdstuk 4.

Tabel 3.1 - Overzicht van de voor deze toetsing van belang zijnde wettelijk beschermde natuurwaarden binnen en nabij het plangebied. Van elke natuurwaarde is aangegeven of deze aanwezig is binnen het plangebied en relevant is voor onderhavige beoordeling. Aanwezigheid: + = aanwezig, - = afwezig, (+) = mogelijk aanwezig gezien biotoop en verspreiding, maar (nog) niet vastgesteld.

Natuurwaarden	Aanwezig in plangebied	Relevant voor effect beoordeling
Natura 2000-waarden	-	Ja
Natuurnetwerk Nederland (NNN)	-	Ja
Natuur buiten NNN	-	Nee
Leefgebied weidevogels	-	Ja
Ganzenfoerageergebieden	-	Nee
Stedelijke Ecologische Structuur	-	Ja
Nationaal beschermde en bijlage IV soorten		
Vaatplanten	-	Nee
Libellen	-	Nee
Dagvlinders	-	Nee
Overige insectensoorten	-	Nee
Overige geleedpotigen (exclusief insecten)	-	Nee
Vissen	-	Nee
Amfibieën (nationaal beschermd en vrijgesteld)	+	Ja
Amfibieën (nationaal beschermd zonder vrijstelling)	-	Nee
Amfibieën (habitatrichtlijn bijlage IV – Poelkikker)	(+)	Ja
Reptielen	-	Nee
Broedvogels algemeen	+	Ja
Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen	(+)	Ja
Vleermuizen		
<i>Verblijfplaatsen</i>	(+)	Ja
<i>Foerageergebied</i>	+	Ja
<i>Vliegroutes</i>	+	Ja
Overige soorten zoogdieren (nationaal beschermd en vrijgesteld)	+	Ja
Overige soorten zoogdieren (nationaal beschermd en niet vrijgesteld)	+	Ja
Overige soorten zoogdieren (habitatrichtlijn bijlage IV – Otter)	+	Nee
Soorten Rode lijst		
Vaatplanten	+	Ja
Broedvogels	+	Ja
Doelsoorten SES		
Vaatplanten	+	Ja

Natuurwaarden	Aanwezig in plangebied	Relevant voor effect beoordeling
Libellen	+	Ja
Dagvlinders	+	Ja
Broedvogels	+	Ja
Vleermuizen	+	Ja
Overige soorten zoogdieren	+	Ja
Overige onbeschermden soorten		
Vissen	+	Ja

4 Effecten en beoordeling

In dit hoofdstuk worden de verwachte effecten van de plannen op alle relevante natuurwaarden beschreven en beoordeeld. De beschermde natuurwaarden die in dit hoofdstuk niet worden genoemd, komen niet voor in en rond het plangebied en ondervinden zeker geen negatieve effecten van het voornemen. Het hoofdstuk is onderverdeeld in de volgende paragrafen:

- In paragraaf 4.1 wordt beschreven welke storingsfactoren relevant zijn om de effecten van het voornemen te beoordelen.
- In paragraaf 4.2 worden de effecten van het voornemen op de Natura 2000-gebieden in beeld gebracht.
- In paragraaf 4.3 is onderzoek gedaan naar de effecten van het voornemen op gebieden die beschermd zijn in het kader van de Omgevingsverordening provincie Groningen. In deze paragraaf is een onderverdeling gemaakt in effecten op het Natuurnetwerk Nederland (paragraaf 4.3.1) en Leefgebied weidevogels (4.3.2).
- In paragraaf 4.4 is nagegaan welke effecten er op kunnen treden op de Stedelijke Ecologische Structuur van de gemeente Groningen.
- In paragraaf 4.5 is aandacht besteed aan de effecten van het voornemen op nationaal beschermde soorten, doelsoorten die aangewezen zijn door de gemeente Groningen en soorten van de Rode lijst.

De effectbeoordeling vindt plaats voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase. Hierbij is ook aangegeven welke vervolgstappen er nodig zijn. Ook zijn eventueel mitigerende maatregelen beschreven.

4.1 Storingsfactoren

Ten aanzien van de effecten die in de volgende paragrafen worden beschreven, zijn de volgende storingsfactoren relevant:

- *Oppervlakte verlies*; door de aanleg van een woonwijk, het verwijderen van gebouwen en de kap van bomen en struiken kunnen er fysieke effecten plaatsvinden in de vorm van oppervlakteverlies van natuurlijke begroeiing en open water. Dergelijke landschapselementen zijn de dragers voor allerlei natuurwaarden. Dit effect is relevant bij alle soortgroepen.
- *Vermesting door stikstof uit de lucht*, tijdens aanlegwerkzaamheden en door het gebruik van het plangebied kan extra stikstofemissie plaatsvinden. Deze kan neerslaan op stikstofgevoelige gebieden in de (wijde) omgeving. Dit effect is met name relevant bij Natura 2000-gebieden.
- *Verstoring door geluid en licht*: door aanlegwerkzaamheden en de aanwezigheid van nieuwe infrastructuur kan aanvullende verstoring optreden op de omgeving in de vorm van geluid en licht. Dit effect is met name relevant bij vogels en vleermuizen.
- *Optische verstoring*: met name tijdens de aanlegfase kan door beweging van machines en menselijke aanwezigheid optische verstoring optreden. Dit speelt met name bij de soortgroepen vogels en zoogdieren.

- *Overige storingsfactoren*: overige storingsfactoren (bijvoorbeeld vernatting, verdroging, verzilting, versnippering, etc.) spelen geen rol in onderhavige situatie. Wel is in paragraaf 4.2. ingegaan op hoe op dit moment met het aspect stikstof wordt omgegaan.

4.1.1 Effecten en beoordeling Natura 2000-gebieden

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Leekstermeergebied' en 'Zuidlaardermeergebied', respectievelijk gelegen op een afstand van 1,5 en 6 km vanaf het plangebied. Beide gebieden zijn aangewezen ter bescherming van de broedvogelsoorten Porseleinhoen en Rietzanger. 'Leekstermeergebied' is daarnaast aangewezen voor Kwartelkoning en 'Zuidlaardermeergebied' voor Roerdomp. Beide gebieden zijn ook aangewezen voor de niet-broedvogelsoorten Kolgans en Smient. 'Leekstermeergebied' is daarnaast aangewezen voor de niet-broedvogelsoort Brandgans en 'Zuidlaardermeergebied' voor Kleine zwaan, Toendrarietgans en Slobeend.

Verder ligt op ongeveer 8 kilometer afstand het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied. Dit gebied is aangewezen voor diverse stikstofgevoelige Natura 2000-habitattypen en verscheidene habitatrichtlijnsoorten, zoals Gevlekte witsnuitlibel, Rivierprik, Grote- en Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Kamsalamander en Bever.

Hieronder wordt nagegaan of er een ecologische relatie is tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden en/of er negatieve effecten zijn te verwachten.

Ganzen en smienten

De ganzen en smienten, waarvoor de Natura 2000-gebieden 'Leekstermeergebied' en 'Zuidlaardermeergebied' zijn aangewezen, slapen in de Natura 2000-gebieden en foerageren in gebieden buiten de grenzen van deze gebieden. Door de externe werking van de Omgevingswet zijn bovengenoemde mobiele soorten ook beschermd buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Smienten foerageren op gras en ganzen op gras en oogstresten.

De deelgebieden 3, 4 en 5 bestaan uit open water, bosschages en ruigten. Ze zijn daarom ongeschikt als foerageergebied voor ganzen en smienten. Deze deelgebieden hebben geen ecologische relatie met de betreffende Natura 2000-gebieden.

Het grasland in de deelgebieden 6 en 7 is wel geschikt als foerageergebied voor deze soorten. Uit de NDFF blijkt dat er in de betreffende deelgebieden af en toe door Kolgans en Brandgans wordt gevoerageerd. Sporadisch gaat het om grote groepen. Vergeleken met andere agrarische graslanden in de omgeving, met name ten westen van Hoogkerk, is het belang echter niet erg groot (zie Hornman & Van Winden 2013). Dit geldt ook voor de Smient die nauwelijks of niet foeragerend wordt gesignaleerd in het plangebied (NDFF, Voslamber *et al.* 2004). Wel worden smienten regelmatig rustend waargenomen in de vloeivelden. Soms gaat het om grote groepen tot 1500 exemplaren (2021). Echter, omdat er voldoende slaapplekken zijn in de Natura 2000-gebieden, is er geen ecologische relatie tussen de vloeivelden en de Natura 2000-gebieden.

Samengevat kan worden vastgesteld dat plannen niet leiden tot aantasting van een belangrijk foerageergebied van ganzen en smienten. Daarnaast zullen de ganzen en smienten, die in en rond het plangebied voorkomen in de omgeving voldoende alternatieve rust- en foerageergebieden vinden. Daarom komen de instandhoudingsdoelen van ganzen en smienten in de bovengenoemde Natura 2000-gebieden door uitvoering van de plannen niet in gevaar.

Overige soorten

De overige vogelsoorten die aangewezen zijn voor het Natura 2000-gebied 'Leekstermeergebied' en 'Zuidlaardermeergebied' broeden en foerageren binnen de grenzen van de Natura 2000-gebieden. Gezien de grote afstand van het plangebied tot deze broedgebieden zijn er geen negatieve effecten te verwachten op deze soorten door geluid- en lichtverstoring, barrière werking en oppervlakteverlies.

Het Natura 2000-gebied Drentsche Aa-gebied is aangewezen voor verscheidene soorten habitatrictlijnsoorten. Het gaat hier om soorten die gebonden zijn aan biotopen binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied. Er is dus geen ecologische relatie tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied ten aanzien van deze soorten. Vanwege de grote afstand tot het plangebied zijn er ook geen directe effecten te verwachten op deze soorten.

Op het aspect stikstofdepositie ten aanzien van de stikstofgevoelige Natura 2000-habitattypen in het Natura 2000-gebied Drentsche Aa wordt hieronder ingegaan.

Stikstofdepositie

Een toename van de stikstofdepositie kan schadelijk zijn voor Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen voor de bescherming van stikstofgevoelige habitattypen en soorten. Dan kan voor die activiteit een vergunning volgens de Omgevingswet nodig zijn.

Bij de berekening van de toename in stikstofdepositie met behulp van AERIUS worden alleen effecten meegenomen die plaatsvinden binnen een straal van 25 kilometer rondom het plangebied. Er zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig binnen deze straal. Deze bevinden zich in het Natura 2000-gebied *Drentsche Aa-gebied*.

Om die reden adviseren wij om van zowel de aanlegfase als de gebruiksfase van de plannen de verwachte extra stikstofdepositie te bepalen met behulp van een AERIUS-berekening. Als uit de berekening blijkt dat er een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/j optreedt op een stikstofgevoelig habitatype of leefgebied, zijn mogelijk vervolgstappen aan de orde.

4.2 Effectbeoordeling Omgevingsverordening provincie Groningen

4.2.1 Natuurnetwerk Nederland

Het meest dichtbij gelegen NNN-gebied ligt op een afstand van ongeveer 1 km ten zuiden van het plangebied. Het betreft het Natura 2000-gebied Lauwersmeergebied, een deel van de graslanden van de Peizermade en het moerasgebied De Onlanden. Tussen het plangebied en het NNN-gebied liggen de wijk Hoogkerk en de snelweg A7. Om deze reden zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de NNN-gebieden als gevolg van licht- en geluidverstoring en optische verstoring. Dit geldt zowel voor de aanlegfase en gerealiseerde toestand. Er is daarom geen aantasting van de wezenlijke waarden van het NNN. Er is geen knelpunt met het beschermingsregime van het NNN zoals vastgelegd in de Omgevingsverordening van de provincie Groningen.

4.2.2 Leefgebied weidevogels

Op ongeveer 250 meter ten noordwesten van het plangebied ligt polder De Held. Het gebied is aangewezen als Leefgebied weidevogels. Tussen het plangebied en polder De Held ligt het Hoendiep, een bedrijventerrein en de drukke Vierverlatenweg. De verwachting is dat de aanleg van de woonwijk leidt tot verstoring van de omgeving. De gegenereerde verstoringscontour zal

echter samenvallen met de huidige verstoring afkomstig van het bedrijventerrein en de drukke autoweg. Een toename van de verstoring van polder De Held wordt daarom niet verwacht. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gerealiseerde toestand. Er is geen knelpunt met het beschermingsregime van het Leefgebied weidevogels zoals vastgelegd in de Omgevingsverordening van de provincie Groningen.

Het advies is echter wel om bij het toepassen van onderbemaling in het plangebied nog na te gaan of er hydrologische effecten zijn op polder De Held die kunnen leiden tot verdroging van de weidevogelgraslanden.

4.3 Stedelijke Ecologische Structuur

In het zuidwesten van het plangebied ligt een perceel van beperkte omvang dat onderdeel is van de Stedelijke Ecologische Structuur (SES) van de gemeente Groningen. Daarnaast liggen in het plangebied enkele nog te versterken groen- en waterverbindingen. Ruimtelijke ingrepen in de SES-gebieden en de groen- en waterverbindingen zijn niet toegestaan, tenzij het verlies van oppervlakte en kwaliteit wordt gecompenseerd.

In de toekomst is er mogelijk sprake van het bebouwen van het plangebied ten zuiden van de spoorlijn. Indien het SES-gebied wordt bebouwd, is er een knelpunt met het beleid van de gemeente Groningen om SES-gebieden zo veel mogelijk te behouden. Het voornemen kan dan alleen doorgang vinden als elders het verloren SES-gebied wordt gecompenseerd. Ten aanzien van de water- en groenverbindingen is er mogelijk geen knelpunt indien deze verbindingen kunnen worden geïntegreerd in het ontwikkelingsplan van de nieuwe woonwijken.

4.4 Beschermd soorten Omgevingswet

4.4.1 Vaatplanten

Nationaal beschermde soorten

In het plangebied is één nationaal beschermde plantensoort aangetroffen, namelijk Smalle Raai. Het betreft hier echter geen populatie van wilde oorsprong. Dit betekent dat als de populatie door de werkzaamheden wordt aangetast, er geen sprake is van schadelijke handelingen in het kader van de Omgevingswet.

Plantensoorten Rode lijst

In het plangebied komen twee plantensoorten voor van wilde oorsprong en die opgenomen zijn in de Rode lijst van kwetsbare plantensoorten. Het gaat om Dauwnetel en Schijnraket. Beide soorten zijn tot nu toe alleen in de deelgebieden ten zuiden van het spoor vastgesteld. Indien hier bouwwerkzaamheden worden uitgevoerd is er een gerede kans dat de populaties van deze soorten verloren gaan. Voor beide soorten geldt in het kader van de Omgevingswet de specifieke zorgplicht flora en fauna. Dit betekent dat passende preventieve maatregelen moeten worden getroffen om nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen. Passende maatregelen kunnen zijn het vooraf aan de werkzaamheden verplaatsen van planten, of vooraf zaad verzamelen en dit op een andere geschikte locatie weer uitzaaien.

SES-doelsoorten

In het plangebied komen ook nog de SES-doelsoorten Echte koekoeksbloem, Grote ratelaar en Pinksterbloem voor. Ook deze soorten worden uitsluitend aangetroffen ten zuiden van de

spoorlijn. Het betreft hier soorten van iets schralere bodems en vochtige kruidenrijke graslanden. Bij het uitvoeren van woningbouw kunnen deze soorten verloren gaan. In paragraaf 4.3 is geadviseerd om bij aantasting van de SES het verloren gebied elders te compenseren. Om in dit geval het verlies aan doelsoorten in het plangebied te compenseren, is het advies om dit aan te leggen op een enigszins vochtig kruidenrijk grasland met een niet al te voedselrijke bodem.

4.4.2 Ongewervelden

Libellen

In het plangebied komen alleen de SES-doelsoorten Vroege glazenmaker, Glassnijder en Platbuik voor. In het kader van het voornemen is het de bedoeling om een deel van de sloten en de vloeivelden te dempen. Hierdoor gaat leefgebied van voornoemde soorten verloren. Onderdeel van de plannen van De Suikerzijde is om deelgebied 4 en 5 te optimaliseren als foerageergebied voor Water- en Meervleermuis (zie ontheffing 6 juli 2023 – 2023-069323). Dit betekent dat er nog afdoende areaal aan leefgebied voor de betreffende libellensoorten aanwezig is in het plangebied. Om deze reden is er geen knelpunt inzake het beleid dat de gemeente voert ten aanzien van doelsoorten.

Dagvlinders

In het plangebied komen alleen de SES-doelsoorten Gehakelde aurelia, Hooibeestje, Koevinkje en Zwartsprietdikkopje voor. Door het uitvoeren van woningbouw gaat er leefgebied van dagvlinders verloren. Aan de westkant van De Suikerzijde in deelgebied 4 komt een groot nieuw park. De bedoeling is om het toekomstige park op een natuurlijke wijze in te richten met een waterpartij, bosschages en open kruidenrijke graslanden. Dit betekent dat er nog voldoende areaal aan leefgebied van de betreffende vlindersoorten aanwezig is in het plangebied. Om deze reden is er geen knelpunt met het beleid dat de gemeente voert ten aanzien van de betreffende doelsoorten.

4.4.3 Vissen

Specifieke zorgplicht

In de polder ten zuiden van de spoorlijn (deelgebied 6 en 7) komt de Kleine modderkuiper voor. Deze soort is beschermd in het kader van bijlage II van de Habitatrichtlijn. Daarnaast komen in het plangebied ook niet beschermde vissoorten voor. Voor vissen in het algemeen geldt in het kader van de Omgevingswet de specifieke zorgplicht flora en fauna. Dit betekent dat passende preventieve maatregelen moeten worden getroffen om nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen. In de praktijk betekent dit dat het dempen van de vloeivelden en sloten in het plangebied op een visvriendelijke manier moet worden uitgevoerd. Hiertoe worden de vissen voor aanvang van de dempingswerkzaamheden weggevoerd en in een ander geschikt water weer uitgezet.

4.4.4 Amfibieën

Specifieke Zorgplicht

In het plangebied leeft een aantal algemeen voorkomende amfibieënsoorten, waarvoor binnen de provincie Groningen een vrijstellingsregeling geldt bij projecten voor ruimtelijke ontwikkeling. Het gaat om de soorten Bastaardkikker en Meerkikker. Voor deze soorten kan het plangebied voortplantingsgebied, foerageergebied en/of overwinteringsbiotoop bieden. Door de beoogde werkzaamheden worden deze functies aangetast. Op grond van de vrijstelling is er geen sprake van schadelijke handelingen volgens art. 11.54 van het Bal, mits bij werkzaamheden de specifieke zorgplicht in acht wordt genomen.

Om aan de specifieke zorgplicht ten aanzien van amfibieën te voldoen, worden onderstaande mitigerende maatregelen genomen (zie ook het Ecologisch Werkprotocol zoals vastgelegd in Van der Heijden 2023):

- Wanneer een watergangen wordt gedempt, vinden de werkzaamheden daarvoor plaats in de richting van het open uiteinde. Daardoor kunnen in de watergang voorkomende dieren vluchten naar aangesloten wateren.
- Vooraf aan de dempingswerkzaamheden worden amfibieën weggevangen en op een andere geschikte locatie weer uitgezet.

Vergunningplichtige soorten

In deelgebied 3 komt in een sloot de Poelkikker voor. De soort is beschermd volgens bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In het kader van het bouwrijp maken van deelgebied 3 wordt op termijn de betreffende sloot gedempt. Hierdoor wordt leefgebied van de soort aangetast. In dat geval is er sprake van een schadelijke handeling conform art. 11.46 van het Bal (Besluit activiteiten leefomgeving). Voor het aantasten van het leefgebied van de soort is in 2023 een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verleend (zie ontheffing 6 juli 2023 – 2023-069323). In de ontheffing zijn voorwaarden opgenomen ten aanzien van mitigatie en compensatie indien er sprake is van het aantasten van leefgebied van de soort. De ontheffing die in het kader van de Wet natuurbescherming is verleend is ook geldig na 1 januari 2024 als de nieuwe Omgevingswet in werking treedt.

4.4.5 Broedvogels

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten van bijlage I van de Vogelrichtlijn zijn wettelijk beschermd. Verstoring of aantasting van vaste verblijfplaatsen (nesten) en de directe omgeving daarvan is niet toegestaan. Voor de meeste soorten gaat het om de nestplaatsen die tijdens het broedseizoen in gebruik zijn. De Omgevingswet kent geen standaardperiode daarvoor. De meeste Nederlandse vogelsoorten broeden in het broedseizoen, dus tussen half maart en half juli. Er zijn echter ook soorten die eerder starten en soorten die zelfs in september nog broeden. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Voor een aantal soorten geldt een jaarronde bescherming van de nestplaats.

In en nabij het plangebied komen nestplaatsen van vogels voor. De beoogde werkzaamheden kunnen dergelijke nestplaatsen verstoren of aantasten.

Vogels beschermd tijdens de broedperiode

Er zijn verschillende mogelijkheden om schadelijke handelingen ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Zo geldt ten aanzien van de meeste broedvogelsoorten dat de werkzaamheden niet mogen starten binnen het hierboven genoemde broedseizoen. Het is toegestaan om werkzaamheden reeds voor aanvang van het broedseizoen te starten, zodat broedpogingen in het werkgebied door die verstoring achterwege zullen blijven. Het is tevens toegestaan om vooraf aan de broedperiode potentiële nestlocaties ongeschikt te maken. Er dient te worden voorkomen dat er alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dat kan door het afdekken of verwijderen van potentiële broedplaatsen, zoals constructies, opgeslagen goederen, afvalhopen en steile zand- en grondwanden (broedplaatsen voor Oeverwaluw). Mochten er toch vogels tot broeden komen die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord, dan moeten die werkzaamheden worden gestaakt tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Een meer uitgebreide toelichting op bovengenoemde mitigerende maatregelen is vastgelegd in het Ecologisch Werkprotocol (Van der Heijden 2023).

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In het plangebied zijn tijdens veldbezoeken in 2018 (zie Berg *et al.* 2019) nestplaatsen aangetroffen van vogelsoorten met (onder voorwaarden) jaarrond beschermde nestplaatsen van categorie 5 (zie tabel 3.1). Het betrof hier wel een onderzoek dat niet voldoet aan het inventarisatieprotocol voor een BMP-broedvogeltelling. Verder is het onderzoek gedateerd. Het is dus niet duidelijk wat de huidige stand van zaken is ten aanzien van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Daarom wordt geadviseerd om in 2024 alsnog een onderzoek te doen naar broedvogels conform het BMP-inventarisatieprotocol. Vervolgens kan dan opnieuw worden nagegaan of er sprake is van een schadelijke handeling conform art. 11.37 van het Bal.

In onderstaande effectbeoordeling wordt daarom vooralsnog uitgegaan van de gegevens die in 2018 voor het plangebied zijn verzameld. Het gaat om de soorten Boerenzwaluw, Kievit, Koolmees, Krakeend, Kuifeend, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Scholekster, Veldleeuwerik, Zwarte kraai en Zwarte roodstaart. Het betreft soorten die alleen een jaarrond beschermde status hebben indien er in de omgeving geen alternatief leefgebied aanwezig is.

Hieronder wordt voor de in het plangebied aangetroffen vogelsoorten nagegaan of er sprake is van aantasting van een nestplaats en/of functionele leefomgeving bij het realiseren van het voornemen. Vervolgens wordt dan nagegaan of de soort voldoet aan het criterium dat gehanteerd worden bij categorie 5 soorten en dus kan worden aangemerkt als jaarrond beschermd. Daarna wordt bepaald of er sprake is van schadelijke handelingen conform art. 11.37 van het Bal.

Boerenzwaluw, Koolmees, Pimpelmees

Boerenzwaluw broedt met name in de bebouwing in en rond deelgebied 7, terwijl Pimpelmees en Koolmees ook broeden in de bebouwing (nestkasten) in deelgebied 1 en waarschijnlijk boomholtes in deelgebied 3. Wanneer in de deelgebieden bebouwing wordt gesloopt en/of bomen worden gekapt, dan kunnen nesten van deze soorten verloren gaan. Er zijn in de omgeving van de deelgebieden voldoende uitwijkmogelijkheden voor de betreffende soorten. Het gaat hier dan met name om omliggende bebouwing die niet gesloopt wordt en ook de aanwezige bomen in deelgebied 5 en het aangrenzende Stadspark. Daarom worden de nesten van Boerenzwaluw, Koolmees en Pimpelmees niet als jaarrond beschermd beschouwd. Er is dus geen sprake van een schadelijke handeling conform art. 11.37 van het Bal.

Kievit, Krakeend, Kuifeend, Scholekster, Veldleeuwerik

Deze soorten kunnen met name tot broeden komen in de open graslandgebieden van deelgebied 6 en 7. Door Berg *et al.* (2019) zijn voornoemde soorten ook broedend aangetroffen in de deelgebieden 3, 4 en 5. Omdat deze gebieden de afgelopen jaren sterk zijn verruigd zal het aantal broedparen hier waarschijnlijk zijn afgenomen. In ieder geval kan worden vastgesteld dat als de deelgebieden worden ontwikkeld ze ongeschikt worden als leefgebied voor de betreffende vogelsoorten. Grenzend aan het noordelijk deel van het plangebied liggen graslandpercelen van polder De Held met ongeveer hetzelfde beheer als de graslandpercelen in het plangebied. Ook liggen ten zuidwesten van de deelgebieden 6 en 7 de graslanden van de Peizermade. Hier vinden de vogels voldoende alternatief leefgebied. De verwachting is dat het verlies van het grasland van deelgebied 6 en 7 niet zal leiden tot een aantasting van de huidige staat van instandhouding van de betreffende soorten. Om deze redenen worden de nesten van Kievit, Krakeend, Kuifeend, Scholekster en Veldleeuwerik niet als jaarrond beschermd beschouwd. Er is dus geen sprake van een schadelijke handeling conform art. 11.37 van het Bal.

Oeverzwaluw

In het waarnemingsjaar 2018 werd in deelgebied 3 nog gebroed door meer dan 20 paar oeverzwaluwen (Berg *et al.* 2019). Op dit ogenblik is niet bekend of de soort daar nog voorkomt en hoeveel paar er in het gebied broedt. Geadviseerd wordt om hiernaar opnieuw onderzoek te doen. Indien aanwezig, zal de ontwikkeling van deelgebied 3 leiden tot een aantasting van het leefgebied van de soort. De bedoeling is om in het westelijk deel van deelgebied 4 een nieuw park aan te leggen. Hierin kan ook een nieuwe zwaluwwand worden gerealiseerd, waar de vogels naar kunnen uitwijken. De zwaluwwand dient wel te worden gerealiseerd voordat de bestaande zwaluwwand wordt verwijderd. Omdat bovendien de staat van instandhouding van de soort als gunstig kan worden beschouwd, wordt de soort niet als jaarrond beschermd beschouwd. Er is dus geen sprake van een schadelijke handeling conform art. 11.37 van het Bal.

Zwarte roodstaart

De soort broedt in bebouwing in deelgebied 1. Mochten deze gebouwen in het kader van toekomstige ontwikkelingen worden verwijderd, dan kunnen nestplaatsen verloren gaan. In de omgeving van deelgebied 1 is er meer dan voldoende bebouwing aanwezig waar de vogels naar kunnen uitwijken. Omdat bovendien de staat van instandhouding van de soort als gunstig kan worden beschouwd, wordt de Zwarte roodstaart niet als jaarrond beschermd beschouwd. Er is dus geen sprake van een schadelijke handeling conform art. 11.37 van het Bal.

Zwarte kraai

In de deelgebieden 3 en 4 nestelt Zwarte kraai in bomen. Mochten deze bomen in het kader van toekomstige ontwikkelingen worden verwijderd, dan kunnen nestplaatsen verloren gaan. In de omgeving van de deelgebieden zijn er meer dan voldoende alternatieve bomen aanwezig waar de vogels naar kunnen uitwijken. Het betreft de bomen in deelgebied 5, dat in gebruik is als compensatiegebied en waar geen ontwikkelingen plaatsvinden en de bomen van het aangrenzende Stadspark. Omdat bovendien de staat van instandhouding van de soort als gunstig kan worden beschouwd, wordt Zwarte kraai niet als jaarrond beschermd beschouwd. Er is dus geen sprake van een schadelijke handeling conform art. 11.37 van het Bal.

SES-doelsoorten

In het plangebied komt een aantal SES-doelsoorten voor. Het gaat om de soorten Grasmus, Kleine karekiet, Krakeend, Oeverzwaluw, Rietzanger, Tuinfluiter en Zomertaling. De verwachting is dat door de ontwikkeling van het park aan de westzijde van deelgebied 4 en de aanwezigheid van het compensatiegebied in deelgebied 5, het merendeel van de soorten zich kan handhaven in het plangebied. Zo kunnen Kleine karekiet en Rietzanger nog steeds tot broeden komen in de rietkragen in de betreffende deelgebieden, terwijl er voldoende dichte oevervegetatie en drassig moerasgebied aanwezig is voor respectievelijk Krakeend en Zomertaling. Ook is in de betreffende gebieden voldoende areaal aanwezig met ruigte en bosschages met dichte ondergroei. Hier kunnen Tuinfluiter en Grasmus tot broeden komen.

Conclusie vogels

Door de beoogde werkzaamheden is er mogelijk sprake van een schadelijke handeling volgens art. 11.37 van het Bal wanneer broedende vogels en hun nesten worden verstoord. Hierboven staan maatregelen die kunnen voorkomen dat dit optreedt.

4.4.6 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij vergunningaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden

worden de vleermuizen hier in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in paragraaf 4.4.7 behandeld. Daarnaast zijn Watervleermuis, Meervleermuis, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis door de gemeente Groningen aangewezen als doelsoort. De effectbeoordeling hieronder die wordt uitgevoerd in het kader van de Omgevingswet is daarom ook relevant voor het gemeentelijk doelsoortenbeleid.

Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied van belang, namelijk verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Deze indeling wordt ook gebruikt bij effectbeoordelingen.

Verblijfplaatsen

In deelgebieden 1 en 2 staan gebouwen waar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen niet kan worden uitgesloten. Wanneer deze mogelijke verblijfplaatsen door de sloop van gebouwen verloren gaan, is er sprake van een schadelijke handeling volgens art. 11.46 van het Bal. Daarom is bij het slopen van gebouwen vooraf aanvullend veldonderzoek nodig om te bepalen of hiervan sprake is.

In de deelgebieden 3, 4, 5 en 8 staan bomen. Volgens Berg *et al.* 2019 zijn de bomen in de deelgebieden 3, 4 en 5 niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Dit onderzoek is in 2018 uitgevoerd en daarom tamelijk gedateerd. Daarbij is toentertijd deelgebied 8 ('Nomadenkampje') niet meegenomen in het onderzoek. Om deze reden is het advies om vooraf aan eventuele kapwerkzaamheden in bovengenoemde deelgebieden de bomen nog te onderzoeken op de aanwezigheid van holten en scheuren die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Verder zijn er buiten het plangebied verscheidene kraamkolonies van Water- en Meervleermuis aangetroffen. Deze worden bezet door dieren die gebruik maken van de vloeivelden om te foerageren. Het voornemen binnen het plangebied leidt er niet toe dat door directe effecten deze verblijfplaatsen verloren gaan.

Foerageergebieden

Water- en Meervleermuis

Uit recent vleermuisonderzoek komt naar voren dat de vloeivelden in de deelgebieden 3, 4 en 5 gebruikt worden als foerageergebied door Water- en Meervleermuis. Uit de onderzoeken komt verder naar voren dat deze foerageergebieden als essentieel kunnen worden aangemerkt. In het kader van de plannen worden in ieder geval de vloeivelden in deelgebied 3 gedempt. Dit geldt ook voor delen van de vloeivelden in deelgebied 4. Dit betekent dat essentieel foerageergebied van Water- en Meervleermuis verloren gaat. Hierdoor ontstaat er een knelpunt met de natuurwetgeving (huidige Wet natuurbescherming en toekomstige Omgevingswet). Daarom heeft de gemeente Groningen in 2021 al een ontheffingsaanvraag ingediend in het kader van de toenmalige Wet natuurbescherming. Deze is op 6 juli 2023 toegekend (documentnummer 2023-069323). In de betreffende ontheffing staan maatregelen om het verlies aan foerageergebied te compenseren. Deze zijn:

- het realiseren en optimaliseren van 7 hectare wateroppervlak dat geschikt is als foerageergebied voor Water- en Meervleermuis. Dit gebied moet in het zuidelijk deelgebied van De Suikerzijde worden gerealiseerd (genaamd compensatiegebied 1). Inmiddels is dit compensatiegebied al in de winter van 2020/2021 gerealiseerd. Uit de eerste analyses blijkt dat het gebied functioneert als foerageergebied voor beide soorten vleermuizen (Molenaar 2022, 2023).
- het realiseren van 5 hectare foerageergebied in het nog aan te leggen park in het noordelijk deelgebied van De Suikerzijde (nieuw compensatiegebied 2- Park De Suikerzijde)

- voor de resterende opgave wordt 2 hectare foerageergebied gerealiseerd in de noordelijk van het plangebied gelegen Skivijver en Merodegraft.

De verwachting is dat door de realisatie van bovengenoemde compensatiegebieden het plangebied nog steeds zal worden gebruikt door Water- en Meervleermuis en dat er nauwelijks of geen effecten optreden op de staat van instandhouding van de soort. Er is daarom geen sprake van een schadelijke handeling volgens art. 11.46 van het Bal ten aanzien van foerageergebied van Water- en Meervleermuis.

Overige soorten vleermuizen

Overige soorten vleermuizen die in het plangebied foerageren zijn Gewone en Ruige dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Gewone grootvleermuis. Door het uitvoeren van woningbouw in het plangebied is er een kans dat er foerageergebied verloren gaat. Dit verlies is slechts tijdelijk. Nadat het plangebied is ingericht met woonwijken en parken zal het weer geschikt zijn als foerageergebied voor voornoemde soorten vleermuizen. Daarnaast zijn er tijdens de aanlegfase voldoende uitwijkmogelijkheden voor vleermuizen in de directe omgeving waar ze kunnen foerageren. Er is dus geen sprake van schadelijke handelingen volgens art. 11.46 van het Bal ten aanzien van foerageergebied van overige soorten vleermuizen.

Vliegroutes

Water- en Meervleermuis

Recent onderzoek heeft aangetoond dat er in de omgeving van het plangebied verschillende vliegroutes aanwezig zijn die door Watervleermuis gebruikt worden om van kraamverblijfplaats naar de vloeivelden in het plangebied te vliegen. De ligging van vliegroutes van Meervleermuis is niet bekend. In het kader van het voornemen worden er geen ingrepen buiten het plangebied uitgevoerd. Dit betekent dat er geen negatieve effecten zijn te verwachten op de functionaliteit van de vliegroutes van Water- en Meervleermuis. Wel is het zaak om in het toekomstig ontwerp van de woonwijk rekening te houden met de ligging van vliegroutes buiten het plangebied. Hierbij moet er voor worden gezorgd dat de vliegroutes op een juiste manier worden verbonden met de compensatiegebieden binnen het plangebied. In dat geval is er geen sprake van schadelijke handelingen volgens art. 11.46 van het Bal ten aanzien van vliegroutes van Water- en Meervleermuis.

Overige soorten

Uit het onderzoek van Berg *et al.* (2019) liggen binnen het plangebied twee oost-west lopende vliegroutes die gebruikt worden door verschillende soorten vleermuizen. De eerste vliegroute ligt langs de ruigte bij de spoorlijn. De tweede ligt langs de bomenrij bij het Hoendiep. Het onderzoek naar deze vliegroutes is uitgevoerd in 2018 en daarom gedateerd. Geadviseerd wordt om dit onderzoek te herhalen om na te gaan of deze vliegroutes nog steeds aanwezig zijn.

Mocht dit het geval zijn dan kunnen deze vliegroutes door het voornemen worden aangetast. Daarom is het advies om de bomenrij langs het Hoendiep en de ruigte langs het spoor (voorlopig) te handhaven. Indien deze landschapselementen in de loop van de tijd moeten worden verwijderd, en uit onderzoek blijkt dat ze nog steeds gebruikt worden als vliegroute, dan dient alsnog een Omgevingsvergunning te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag omdat er dan sprake is van een schadelijke handeling volgens art. 11.46 van het Bal.

4.4.7 Overige soorten zoogdieren (exclusief vleermuizen)

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

In het plangebied leeft een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten, waarvoor binnen de provincie Groningen een vrijstellingsregeling geldt bij projecten voor ruimtelijke ontwikkeling. Voor deze soorten kan het plangebied voortplantingsgebied, foerageergebied en/of overwinteringsbiotoop bieden. Door de beoogde werkzaamheden worden deze functies aangetast. Op grond van de vrijstelling is er geen sprake van schadelijke handelingen volgens art 11.54 van het Bal, mits bij werkzaamheden de specifieke zorgplicht in acht wordt genomen.

Om aan de specifieke zorgplicht ten aanzien van zoogdieren te voldoen, worden onderstaande mitigerende maatregelen genomen:

- Door vanuit één richting te werken en in ieder geval één zijde van het plangebied niet af te sluiten, krijgen dieren gelegenheid om tijdig te vluchten via de nog onverstoorde delen van het plangebied.
- Bij het uitvoeren van werkzaamheden in de wintermaanden dienen plekken die gebruikt kunnen worden als overwinteringsplek van egels (takkenrillen, hopen met snoei- en houtafval) te worden onderzocht op de aanwezigheid van overwinterende dieren. Indien deze worden aangetroffen, kunnen ze worden verplaatst naar een geschikte alternatieve plek.

SES-doelsoorten

In het plangebied komen ook de SES-doelsoorten Egel, Vos en Konijn voor. Door het uitvoeren van het voornemen gaat een deel van het leefgebied verloren. Voor de betreffende soorten zijn er wel uitwijkmogelijkheden. Het gaat dan om het nog aan te leggen parkgebied aan de westzijde van deelgebied 4 en het compensatiegebied dat gelegen is in deelgebied 5. Dit betekent dat de betreffende soorten niet uit het gebied zullen verdwijnen, maar waarschijnlijk wel in aantallen afnemen.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Het gaat hier om kleine marterachtigen (Bunzing en Hermelijn), Steenmarter en Haas. Hieronder wordt nagegaan welke effecten op deze soorten kunnen optreden.

Bunzing en Hermelijn

Beide soorten kunnen worden aangetroffen in kleinschalige landschappen met voldoende dekking. In principe zijn met name de deelgebieden 3, 4, 5 en 8 geschikt als leefgebied voor Bunzing en Hermelijn. In het kader van het voornemen worden bijna alle lage bosschages in de deelgebieden 3 en 4 verwijderd. In de toekomst kan dit ook gebeuren voor deelgebied 8. In dat geval worden er vaste rust- en voortplantingsplaatsen van beide soorten aangetast en is er in potentie een knelpunt met de Omgevingswet.

Het bevoegd gezag (provincie Groningen) heeft echter besloten dat er geen verplichting is om alsnog voor Bunzing en Hermelijn een omgevingsvergunning aan te vragen. Reden hiervoor is dat op 9 februari 2021 de gemeente Groningen een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming heeft aangevraagd om De Suikerzijde in te richten met woningbouw. Op deze datum waren Bunzing en Hermelijn nog vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel heeft de provincie Groningen gevraagd om bij betreffende soorten rekening te houden met de specifieke zorgplicht en aan te sluiten bij de mitigerende maatregelen zoals die zijn vastgelegd in het EWP voor de ontwikkeling van de oostzijde van De Suikerzijde (zie van der Heijden (2023)). Het gaat om de volgende maatregelen:

- Een ecooloog dient voorafgaand aan de werkzaamheden te bepalen welke bosschages en ruigtevelden geschikt zijn als vaste verblijfplaats van kleine marterachtigen.
- Het verwijderen van dichte en rustig gelegen bosschages waar de dieren kunnen werpen en hun jongen verzorgen (vaste verblijfplaatsen) vindt alleen plaats buiten de kraamperiode van kleine marterachtigen. De kraamperiode loopt van april t/m augustus.
- Het vooraf aan het kraamseizoen realiseren van verstoring zodat vestiging wordt tegengegaan.
- De werkzaamheden worden op een zodanige manier uitgevoerd dat dieren te allen tijde het werkgebied kunnen verlaten. Dit betekent dat er in een langzaam tempo wordt gewerkt en dat voorkomen moet worden dat dieren ingesloten raken. Er is voldoende alternatief leefgebied beschikbaar aan de westzijde van deelgebied 4 waar het park wordt gerealiseerd en in deelgebied 5.

Steenmarter

De Steenmarter kan voorkomen in met name de bebouwde delen van het plangebied, dat zijn de deelgebieden 1 en 2. Hierbij kunnen ze de gebouwen gebruiken als voortplantingsplaats. Daarnaast kan het hele plangebied worden gebruikt als foerageergebied voor de soort.

Indien er in de deelgebieden 1 en 2 gebouwen worden gesloopt, kunnen verblijfplaatsen van Steenmarter verloren gaan. In dat geval is er een overtreding van de Omgevingswet en moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Om na te gaan of dit nodig is, dient ruim vooraf aan de sloopwerkzaamheden een veldonderzoek te worden uitgevoerd om na te gaan of het betreffende gebouw gebruikt wordt als vaste voortplantings- of rustplaats van Steenmarter.

Daarnaast kan in het kader van het voornemen foerageergebied van de Steenmarter verloren gaan. Dit leidt echter niet tot negatieve effecten op de soort, aangezien er voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig is. Hierbij moet met name worden gedacht aan het nabijgelegen Stadspark en deelgebied 5 waar geen ingrepen plaatsvinden. Verder is het verlies tijdelijk. Na het realiseren van de woonwijken en de parken zal het plangebied weer geschikt zijn als foerageergebied voor de soort. Er is geen sprake van schadelijke handelingen volgens art. 11.54 van het Bal ten aanzien van Steenmarter.

Haas

Verspreid over het plangebied komt de Haas voor. De dieren hebben hun legers in uithollingen langs bosranden, ruigtezomen en onder heggen. In het kader van het voornemen worden alle bosschages en ruigtes verwijderd. In dat geval worden er vaste voortplantings- en rustplekken van de Haas aangetast en is er sprake van schadelijke handelingen in het kader van art. 11.54 van het Bal.

Het bevoegd gezag (provincie Groningen) heeft echter besloten dat er geen verplichting is om alsnog voor Haas een omgevingsvergunning aan te vragen. Reden hiervoor is dat op 9 februari 2021 de gemeente Groningen een ontheffing in het kader van de Wnb heeft aangevraagd om De Suikerzijde in te richten met woningbouw. Op deze datum was Haas nog vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel heeft de provincie Groningen gevraagd om bij betreffende soort rekening te houden met de specifieke zorgplicht en mitigerende maatregelen te nemen zoals die zijn vastgelegd in het EWP voor de ontwikkeling van de oostzijde van De Suikerzijde (zie van der Heijden (2023)). Het gaat om het volgende:

- Een ecooloog dient voorafgaand aan de werkzaamheden te bepalen welke plekken geschikt zijn als vaste verblijfplaats van Haas.

- Werkzaamheden in voor Haas geschikt kraamgebied wordt bij voorkeur buiten de kraamperiode uitgevoerd (de kraamperiode loopt van februari t/m september).
- Indien er binnen de kraamperiode van Haas wordt gewerkt in gebieden die geschikt zijn als kraamgebied voor Haas, dan worden deze vooraf aan de kraamperiode ongeschikt gemaakt. Dit betekent dat de vegetatie kort wordt gemaaid, zodat er geen schuilplaatsen voor Haas aanwezig zijn.
- Het vooraf aan het kraamseizoen realiseren van verstoring zodat vestiging wordt tegengegaan.
- De werkzaamheden worden op een zodanige manier uitgevoerd dat dieren te allen tijde het werkgebied kunnen verlaten. Dit betekent dat er op een rustige manier wordt gewerkt en dat voorkomen moet worden dat dieren ingesloten raken. Er is voldoende alternatief leefgebied beschikbaar aan de westzijde van deelgebied 4 waar het park wordt gerealiseerd en in deelgebied 5.

5 Conclusies

Samenvattend en op basis van de voorgaande hoofdstukken heeft deze ecologische beoordeling geleid tot onderstaande conclusies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

De beoogde werkzaamheden veroorzaken geen conflict met de Omgevingswet ten aanzien van Natura 2000-gebied, mits de initiatiefnemer een berekening uitvoert van de stikstofdepositie die optreedt tijdens de aanleg- en gebruiksfase. Als hierbij sprake is van een depositie groter dan 0,00 mol N/ha/j, dient een Passende beoordeling plaats te vinden of dienen maatregelen te worden getroffen om depositie van stikstof te voorkomen, bijvoorbeeld door het toepassen van saldering.

Overige vormen van gebiedsbescherming

- De beoogde werkzaamheden veroorzaken geen conflict met het beschermingsregime aanzien van Natuurnetwerk Nederland (NNN), ganzenfoeragegebied en leefgebied weidevogels.
- In de toekomst is er mogelijk sprake van het bebouwen van het plangebied ten zuiden van de spoorlijn. Indien het SES-gebied dat hier ligt wordt bebouwd, is er een knelpunt met het beleid van de gemeente Groningen om SES-gebieden zo veel mogelijk te behouden. Het voornemen kan dan alleen doorgang vinden als elders het verloren SES-gebied wordt gecompenseerd.
- Verder dienen de bestaande water- en groenverbindingen te worden geïntegreerd in het ontwerp van de nieuwe woonwijk, om een knelpunt met de SES te voorkomen.

Soortbescherming

Broedvogels

Bij het uitvoeren van werkzaamheden is er sprake van schadelijke handeling in het kader van art. 11.37 van het Bal, wanneer broedende vogels en hun nesten worden verstoord. In paragraaf 4.4.5 staan de maatregelen waarmee dit kan worden voorkomen.

Jaarrond beschermde nesten van vogels

In 2018 is voor het laatst een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van broedvogels in het plangebied. Het betrof hier wel een onderzoek dat niet voldoet aan het inventarisatieprotocol voor een BMP-broedvogeltelling. Verder is het onderzoek gedateerd. Het is dus niet duidelijk wat de huidige stand van zaken is ten aanzien van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Daarom wordt geadviseerd om in 2024 alsnog een onderzoek te doen naar broedvogels conform het BMP-inventarisatieprotocol. Vervolgens kan dan opnieuw worden nagegaan of er sprake is van een schadelijke handeling conform art. 11.37 van het Bal.

Uitgaande van de gegevens uit 2018

Vleermuizen

- Bij het uitvoeren van werkzaamheden is er geen sprake van schadelijke handelingen in het kader van art. 11.46 van het Bal, ten aanzien van vleermuizen. Wel is het advies om vooraf aan eventuele kapwerkzaamheden in de deelgebieden 3,4,5 en 8 de bomen nog te onderzoeken op de aanwezigheid van holten en scheuren die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

- In het toekomstige ontwerp van de woonwijk dient er zorg voor gedragen te worden dat bestaande vliegroutes worden aangesloten op de compensatiegebieden.
- Bovendien dient het onderzoek naar de twee eerder aangetoonde vliegroutes van vleermuizen te worden herhaald. De eerste vliegroute ligt langs de ruigte bij de spoorlijn. De tweede ligt langs de bomenrij bij het Hoendiep.

Overige beschermde soorten

De beoogde werkzaamheden veroorzaken geen conflict met de Omgevingswet ten aanzien van overige beschermde soorten. Wel dienen ten aanzien van Bunzing, Hermelijn en Haas maatregelen te worden genomen zoals beschreven in het EWP (Van der Heijden 2023).

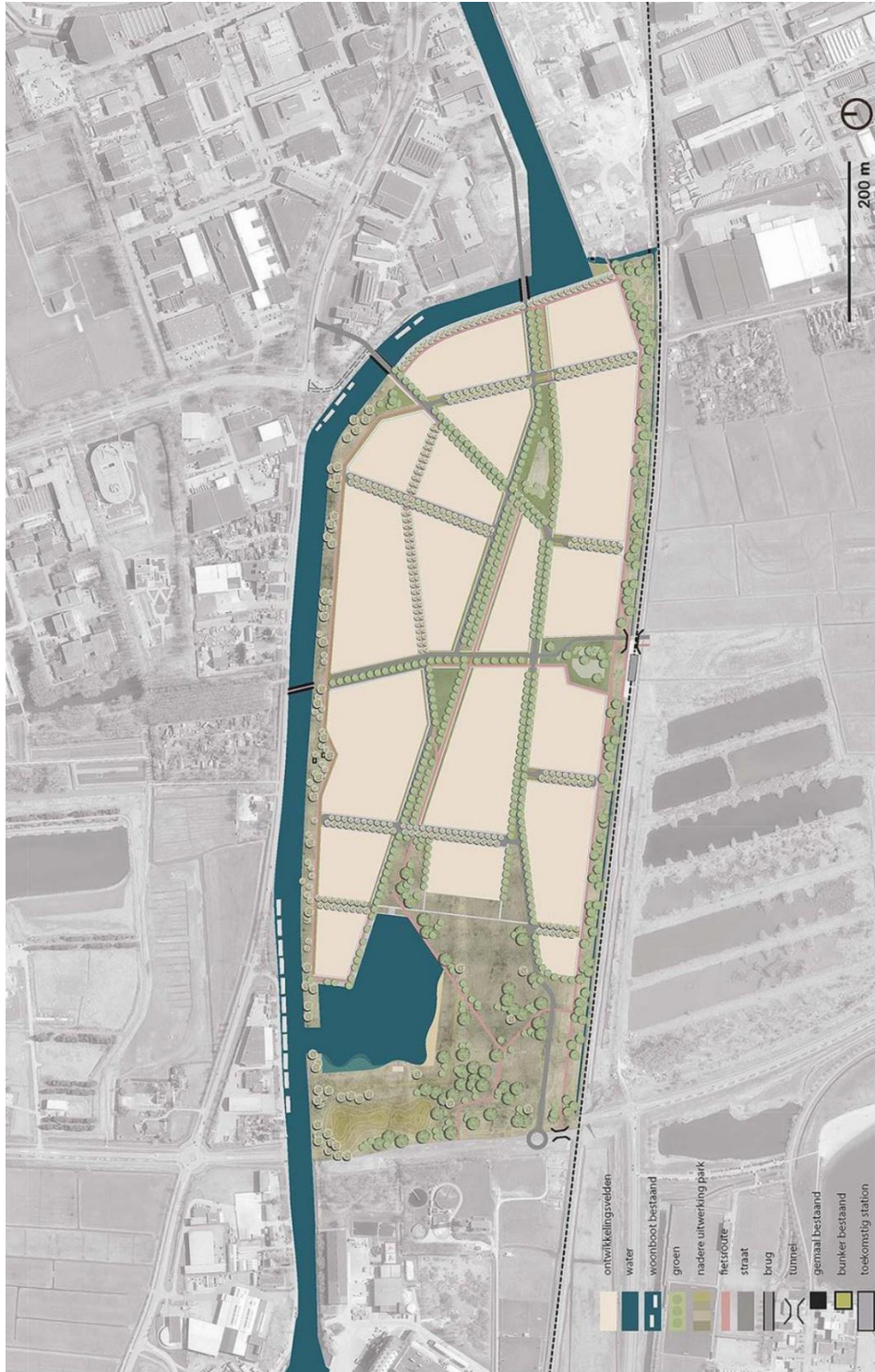
Specifieke zorgplicht

In paragraaf 4.4.1 (vaatplanten), paragraaf 4.4.3 (vissen), paragraaf 4.4.4 (amfibieën), paragraaf 4.4.5 (broedvogels) en paragraaf 4.4.6 (overige soorten zoogdieren) staan de maatregelen die vallen onder de specifieke zorgplicht.

6 Literatuur

- Berg, G.J., K.D. Jipping, A.R. Balk & H.L. Schepp 2019. Ecologisch onderzoek in verband met de voorgenomen herinrichting van het voormalige terrein van de Suikerunie te Groningen. Bureau Waardenburg Rapportnr. 18-200. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Heijden, E. van der 2023. Ecologisch Werkprotocol grondwerkzaamheden oostelijk deel plangebied De Suikerzijde. A&W-notitie 23-196a. Altenburg & Wymenga Ecologisch onderzoek, Veenwouden.
- Hornman M. & van Winden E. 2013. Verspreiding van ganzen in Nederland en de afzonderlijke provincies in 2007-2012 in relatie tot opvangbeleid. Sovon-rapport 2013/35. Sovon Vogelonderzoek, Nijmegen.
- Hut, R.M.G. van der, M. Koopmans, M. Terpstra 2021. Monitoring Suikerzijde 2021. A&W-rapport 21-137. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Hut, R.M.G. van der & M. Koopmans 2022. Monitoring Suikerzijde 2022. A&W-rapport 21-137/2022. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Koopmans, M. 2022. Ecologische beoordeling De Held III. A&W-notitie 21-101#1. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Molenaar, T.P. 2019, Telemetrieonderzoek Watervleermuis Suiker Unie Groningen. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19221-02, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.
- Molenaar, T.P. 2020 (2021?). Monitoring Suikerzijde – vleermuizen Jaar 1. Rapport RA21209-01A, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.
- Molenaar, T.P. 2022. Notitie functioneren compensatiegebied 1, Suikerzijde Groningen, Rapport NO20156-04B, Regelink Ecologie & Landschap Wageningen.
- Molenaar, T.P. 2023. Monitoring De Suikerzijde – vleermuizen Jaar 2. Rapport RA21209-2C, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.
- Voslamber, B.E. van Winden, & K. Koffijberg 2004. Atlas van ganzen, zwanen en Smienten in Nederland. Sovon-onderzoeksrapport 2004/08. Sovon Vogelonderzoek, Beek-Ubbergen.

Bijlage 1 Inrichtingschets 1^e Fase De Suikerzijde

Adres

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
Telefoon 0511 47 47 64
info@altwym.nl

Adres Amsterdam

Gebouw Matrix II,
Science Park 400/K1.05
1098 XH Amsterdam

www.altwym.nl